

A FELSŐBORSODI REF. EGYHÁZMEGYE

1913. ÉVI AUGUSZTUS HÓ 26—27. NAPJAIN
BÁNFALVÁN TARTOTT ŐSZI KÖZGYÜLÉSÉNEK

JEGYZŐKÖNYVE.

SZERKESZTETTE:

SZUHAY BENEDEK
EGYHÁZMEGYEI PAPI FŐJEGYZŐ.

Sajószentpéter,
Nyomatott Sütő István könyvnyomdájában
1913.

A FELSŐBORSODI REF. EGYHÁZMEGYE

1913. ÉVI AUGUSZTUS HÓ 26—27. NAPJAIN
BÁNFALVÁN TARTOTT ŐSZI KÖZGYÜLÉSÉNEK

 JEGYZŐKÖNYVE.

SZERKESZTETTE:

SZUHAY BENEDEK
EGYHÁZMEGYEI PAPI FŐJEGYZŐ.

Sajószentpéter,
Nyomatott Sütő István könyvnyomdájában
1913.

A FELSŐBORSODI REF. EGYHÁZMEGYE 1913 AUGUSZTUS
26—27-ÉN BÁNFALVÁN TARTOTT ŐSZI KÖZGYÜLÉSÉNEK

JEGYZŐKÖNYVE.

Jelen voltak:

VADÁSZY PÁL esperes

RAGÁLYI BÉLA egyházmegyei gondnok
elnöklete alatt:

BOTOS JÓZSEF
BARTHA MIHÁLY
ELEK JÓZSEF
BARNA GYULA

ZSÓRY GYÖRGY
BÓNIS ALADÁR
Dr. ORBÁN BARNA

papi

tanácsbírák.

világi

SZUHAY BENEDEK papi főjegyző.

Dr. NAGY BARNA világi főjegyző.

SZENTMÁRTONI DÁNIEL papi aljegyző.

BENŐCS ZSIGMOND világi aljegyző.

SVINGOR JÓZSEF egyházmegyei dékán.

Dr. AMBRUS ISTVÁN egyházmegyei ügyész.

Bartha Gyula, Batta József, Bodolay Miklós, Csapó János, Doktor Gyula, Kerekes János, Lenkey Gyula, Molnár József, Nagy Barna, Némedy József, Rozgonyi László, Tussay János, Varga Imre, lelkészek; Molnár Sámuel, Király Péter, Cseh József h.-lelkészek; Bálint János, Halász Sándor, Svingor Jenő, Séra Lajos s.-lelkészek.

Gööz Ferenc, Szügyi László tanítótestületi képviselők.

Hidvégi Benő kir. tanfelügyelő, Vladár Ervin földbirtokos. Ezeken kívül egyházak küldöttei, tanítók s nagyszámu érdeklődő közönség.

1. Esperesünk a közgyűlés működésére Isten megáldó kegyelmét és segedelmét kérő áhítatos imája után egyházmegyei gondnokunk a jelen voltakat szivesen üdvözlővén

a közgyűlést megnyitotta.

2. Esperesünk felolvasta tavaszi közgyűlésünk óta az egyházmegyében történt nevezetesebb eseményekről készített hivatalos jelentését, — mely így hangzik:

Nagytiszteletű Egyházmegyei Közgyűlés!

A gyorsan haladó idő végtelenségéből ismét hátunk mögött van egy évtized és egy új 10 éves cyklus kezdetén állunk ismét. Ugy érzem, mintha egy határdombon állanék, melyet a múlt és jövő között a képzelet teremt magának. A múlt oda van örömteljes és fájdalmas emlékeivel, — előttünk a jövő biztató reményeivel, változó képeinek vonásaival, a melyeknek most főlemelő, majd lehangoló hatása alatt indul el a mi egyházmegyénk is felelősségteljes útjára. A munkakedv, a közjóra törekvés vágya kisebb-nagyobb mértékben mindnyájunkban megvan, a tehetség, a külön kiosztott talentum és a körülmények korlátai között működik is, de nem mindég kíséri a várva-várt siker áldása.

Nagytiszt. e. m. közgyűlés! A múlt a jövő képe. Vajha ne torzulnának el e kép vonásai ez új tíz éves cyklusban sem, melynek küszöbén most állunk. Áll főleg az új e. m. tiszti kar, melynek nevében most szólni kényszerít a hála érzése, azon bizalomért, melylyel ennek tagjait megajándékozni kegyes volt. Hálásan köszönjük az egyes presbiteriumok kitüntető bizodalját, melylyel benünket a már ismert munkamező művelésére hivatott el, hogy egyházunk magasztos érdekeit hiven ápolja, szolgáljuk azon szent és egyetemes célokat, melyeket úgy egyháztársadalmi életünk jól felfogott érdeke, mint az egyházi törvény elénkbe szab. Hiszem is, hogy tisztviselő társaim hivem megfognak felelni hivatásuknak s versenyre kelt buzgalommal fogják kiérdemelni a kitüntető bizalmat, csak az a fő, hogy az egyenletlenség hydra fejét ne engedje felütni a közjónak alapjául szolgáló egyetértő békesség és szeretet!

Ezek után tisztelettel jelentem, hogy egyházi életünk hajója nagyobb hullámszásnak a legközelebbi időben nem volt kitéve, sőt medrében nyugodt méltósággal haladt előre az egymást felváltó reform alkotásokkal, melyeket részint újított alakjokban ismerünk. Ilyenek a kérdőívek, melyek egyházaink szükségletének az 1848. XX. t.-c. végrehajtása iránt folyamatban levő tárgyalások céljaira szolgálnak; — a vagyon leltár és az orsz. gyám- és nyugdíjintézet átdolgozott, — f. évi augusztus hó 1-én életbe lépett ügyrendje, a melyek mindinkább közelebb hozzák az elméletet a gyakorlati élethez, hogy

azok párhuzamos haladásában annál jobban kikelhesse-
nek az elérendő siker magvai.

A kérdő-ivek kiállítása országos fontossága, ref. egyházunk jövőjére látható nagy horderejénél fogva gondos, és nagy körültekintéssel járó lelkiismeretes pontos ságot kíván. Mert annak nem csak az a célja, hogy a 48. XX. t.-c. végrehajtási iránti igényünket nyilvántartsuk, hanem az is, hogy a végrehajtás alapjával számszerűleg is tisztában legyünk; — s egyik vagy másik kormány e tárgybani felszólítása készületlenül ne találja egyetemes egyházunk vezetőit.

Ezek után áttérek egyházmegyénk élettörténetének leközelebbi részleteire.

Megütközéssel, sőt felháborodással kell tudomásra hoznom a nagyvisnyói egyházban dúló viszálykodást, melyet Fónagy Pál gondnok és társai még most is szítanak az egyházi hivatalnokok fizetése ügyében az e. m. bíróságnak S.-Kazán hozott meg nem fellebbezett ítélete ellen, dokumentálva azt, hogy a rossz akarat a szenvedély tüzeiben égő fegyvereivel mily sokra képes, ha azokat még fékvesztett gőg is támogatja, hogy az általok elvetett szélből vihart arathassanak. Még most is dúl e vihar, míg az egyházi és polgári törvény korlátok közé nem fogja őket szorítani, ami valóban kívánatos is épen ezért felhivom reá a nt. e. m. közgyűlés figyelmét.

A konv. előadó Baksa Lajos szétosztás végett elküldötte 3127/1910. sz. a. a múlt évben felterjesztett tőke-kamat segélykérvényeket, a melyek ujjakkal együtt e jelen gyűlésen tárgyalandók és az e. ker. gyűlésre soron kívül felterjesztendők lesznek.

Több egyház, — a melyek t. i. beterjesztették a választók névjegyzéke aláírta — visszakapta. A melyek be nem adták, körlevélben fogom körözni, hogy e kötelesség mulasztás lehetőleg megszüntetessék.

A főt. püspöki hivatal 705/1913. sz. levele közli, a vall. és közokt. min. 34866/1913. sz. hivatalos intézkedését, mely szerint a s.-vámosi, — 709/1913. sz. a. ugyan annak 34243/1913. sz. a. a parasznyai, — 34231/1913. sz. a. a radostyáni, — 34870/1913. sz. a. a s.-kápólnai, — 34869/1913 sz. a. a s.-kazinci lelkeszi díjleveleket, vagy azok hiteles másolatait kéri.

Ugyanazon miniszterium 34870/1913. sz. a. ugyan-

azon lelkészi hivatalt felhívja, hogy az 1898. évi díjlevele szerinti terményjövedelem minémiségének és a stóla jövedelemnek a felsőbb egyházi hatóság által jóváhagyott, illetve hitelesített másolatát terjessze fel.

Radácsy György e. ker. főjegyző megküldi az e. ker. határozatot a sárospataki theológia — bölcsészeti, egy jogakadémiai, — egy főgymn. egy miskolci, egy rimaszombati, főgymn. — egy felsőbb leánynöveldei és 4 tanítói képviselői állásokra adandó szavazatok elrendelése tárgyában, a mi 484/1913. sz. esperesi körlevélben el is rendeltetett.

Ugyanezen főjegyző megküldi 67. sz. a. az e. kerületnek a tőke-kamat segélyek ügyében hozott határozatát.

Az edelényi kir. járásbiróság a Soltész Kálmán tanító többféle ügyében hozott ítéleteit visszakéri.

493. sz. a. a sajlóslázlófalvi, nyárádi, dövényi mészési, abodi, borsodi, zilizi velezdi, szilvásvárad, szalonnai, edelényi, martonyi, szendrői, bánhorváti, sajkazinci, sajióivánkai, hangácsi, laki, nagyvisnyói iskoláknak a vég- és ismétlő iskolai bizonyítványok és törzskönyvi lapok elküldettek.

827/1913. sz. a. a püspöki hivatal felhatalmazza az e. m. elnökséget, a nagyvisnyói nyugták aláírására, miután azt a gondnok megtagadta.

809/1913. sz. a. a főt. püspök ur megküldi az e. ker. bíróságnak a Soltész K. szendrői tanító fegyelmi ügyében hozott ítéletét, ami neki 504/1913. sz. a. el is küldetett.

505/1913. sz. a. a szilvásvárad egyház templomi kölépcsőjéről szóló 1200 kor. szerződése aláíratott.

915/1913. sz. a. értesít a püspöki hivatal, hogy Dr. Kacsó Lajos gyóni lelkészt a pesti e. megye választhatóságai jogtól megfosztotta.

551/1913. sz. a. a damaki egyház és cseréháti takarékpénztár között 20 évre kötött 40 féléven 9·3% annuitással létrejött törlesztéses kölcsön terve aláíratott.

A vagyon leltár példányai pontos kitöltés végett elküldettek, részint személyesen átvétettek.

573. sz. a. Soltész Kálmán tanító ellen a tavaszi e. m. gyűlés 54. sz. határozata értelmében a bir. eljárás megindította.

509. sz. körlevélben az egyházak felszólítottak a

25%-os tüzkárbiztosítás emelés ügyében teendő intézkedésekre.

Ezeket kívül sok egyéb levélváltás történt, úgy a konventi, mint a püspöki irodával, egyházmegyei gondnok urral, a lelkészekkel és tanítókkal. Leveleim száma: 725.

Ezek után magamat és tisztviselő társaimat a nt. e. megyei közgyűlés kegyes jó indulatába ajánlva, a jóságos Isten áldó kegyelmét kérve egyházainkra, lelkészeinkre, tanítóinkra, alázatos tisztelettel végezem be félévi jelentésemet.

Közgyűlésünk midőn e jelentésért köszönetet szavaz, azt szóról-szóra jkönyvbe veszi.

3. Dávid József papi tbiró betegsége miatt meg nem jelenhetvén közgyűlésünkön:

igazolása tudomásul vétetett.

4. Fololvastatott az 1913. június hó 5. és a július hó 21-én Sajószentpéteren tartott szavazatbontó bizottságok jegyzőkönyve, mely szerint tavaszi közgyűlésünkön egyházmegyénk tisztikara lemondván az új tisztikar következőleg alakult meg:

Esperes:

VADÁSZY PÁL.

Papi tanácsbírák:

BARNA GYULA,
DÁVID JÓZSEF,
ELEK JÓZSEF,
BARTHA MIHÁLY,
BOTOS JÓZSEF,
SVINGOR JÓZSEF.

Papi főjegyző:

SZUHAY BENEDEK.

Egyházmegyei gondnok:

RAGÁLYI BÉLA.

Világi tanácsbírák:

ZSÓRY GYÖRGY,
BÁRCZAY LÁSZLÓ,
BÓNIS ALADÁR,
SZEKRÉNYESSY ÁRPÁD,
MIKLÓS ÖDÖN,
Dr. ORBÁN BARNA.

Világi főjegyző:

Dr. NAGY BARNA.

Papi aljegyző :
SZENTMÁRTONI DÁNIEL.

Világi aljegyző :
BENŐCS ZSIGMOND.

Egyházmegyei dékán :
SVINGOR JÓZSEF.

Közalapi és nyugdíjintézeti pénzkezelő :
ELEK JÓZSEF.

Tanító képviselők :
GÖÖZ FERENC, SZÜGYI LÁSZLÓ.

Pótképviselők :
KÖRÖSY ANTAL, NAGY JENŐ.

Közgyűlésünk a szavazás ezen eredményét örvedetes tudomásul veszi. Az ujonnan választott tisztikar az esküt ünnepélyesen letévén hivatalát ki-ki a gyűlés jó kívánatai mellett elfoglalta.

5. Ezzel kapcsolatban olvastatott Svingor József, Szekrényessy Árpád, Bárczay László tbirák levele, melyben különböző indokolással megköszönve a kitüntető bizodalmat: lemondanak állásaikról.

Közgyűlésünk a Svingor József lemondását, mivel előszóval is kijelentette, hogy semmi körülmények között nem hajlandó vállalni a tbiróságot — elfogadva érdemei kellő méltatásával az új papi tbiróságra a szavazást elrendeli. Beadási határidő: okt. 1.

Szekrényessy Árpád és Bárczay László kipróbált világi tbiróit azonban a legmélyebb tisztelettel fölkéri közgyűlésünk, hogy állásaikat megtartani méltóztassanak, mert az a kapocs, mely e két kiváló erőt egyházmegyénkhez kötötte szerintünk sokkal erősebb, mintsem hogy egyszerű lemondásukra elfogadó lehetne a válasz. — Hitbuzgóságukra, kötelességszeretetükre egyházmegyénknek föltétlen szüksége van.

6. Indítvány folytán:

Közgyűlésünk ifj. Szathmáry Király Pált tiszteletbeli világi jegyzővé újból egyhangu lelkesedéssel megválasztja remélve, hogy a reá bizottakban eddigi hűséggel és ügyszeretettel fog jönni mindenkor sok szenvedéssel fölszentelt egyházmegyénk védelmezésére, támogatására!

7. Bátki Béla tanító Sajóivánkára, Révay Miksa parasznyai h. Bántapolcsányba választván meg rendes tanítónak:

Közgyűlésünk Bátki Béla tanítót okmányai alapján nevezett tanítói állásra beerősíti; az eskü letételéről a hivatalos bizonyítványt neki kiadni rendeli.

Minthogy azonban a dédes—tapolcsányi ielkész jelentése szerint Révay Miksa h. tanító új állásáról lemondott; közgyűlésünk távozása elé — helyettes lévén — semmi akadályt nem gördít. Egyben nevezett egyház előljárósága új tanító választásra utasítatik.

8. Olvastatott a nmélt. Vallás és Közoktatásügyi Miniszteriumnak Borsodvármegye tanfelügyelősége utján 41401/1913. számú leirata, — melyben Juhász Andor nekézseni h. tanítónak a tankepesítés megszerzésére adott határidőt 1914 év június hó végéig, mint utolsó határidőig meghosszabbította.

Tudomásul szolgál.

9. Olvastatott lelkészértekezletünk Edelényben augusztus hó 12-én tartott gyűlésének jegyzőkönyve, — melynek közgyűlésünk által intézkedést igénylő pontjai a következők:

a) Miután az értekezletről távolmaradásukat az elnökségnél nem igazolták: Csapó János és Almási Lajos:

a távolmaradásukat nem igazolták 4—4 kor birságban elmarasztaltatnak, — melyre az értekezleti pénztárnok figyelme felhivatik.

b) 2. pontjában azt hozza tudomásunkra, hogy az alelnökségről lemondó Demeter Bertalan helyére egyhangu lelkesedéssel Szentmártoni Dánielt választotta.

Közgyűlésünk legszivesebben üdvözli nevezett lelkészt új állásában s jövőendő működésére Isten áldását kéri.

c) 6. pontja tudomásunkra hozza, hogy a szabadon választott prédikáció díját Lengyel Gyula lelkésztársunk nyerte el.

Közgyűlésünk szívesen üdvözli nevezett lelkészt ezen előtte nem ismeretlen munkamezőn és kívánja, hogy irodalmi érdemeit szaporítsa, több-több diadallal, dicsőséggel.

d) 9. pontjában Botos József indítványára azon határozatot hozza értekezlet, hogy a kebelbeli özvegy-árvatár alapszabályait úgy módosítanók, hogy az esetleg nyugdíjbamenő lelkészek gyámtárunkból épen úgy, mint az özvegyek és árvák évi segélyben részesüljenek, de csak azok, akik vagy végkielégítéssel, vagy nem teljes nyugdíjjal vonulnak nyugalomba.

Közgyűlés e fontos indítványt megfontolás és javaslattétel véget áteszi a gyámtári választmányhoz.

f) 10. pontjában foglalt azon indítványát, — mely kimondatni kéri, hogy az egyházmegyei állások tiszteletbeliek maradjanak, — hogy a pénztár választassék ketté és hogy a dékán és nyugdíjintézeti pénzkezelőnek eddig adott tiszteletdíja szállittassék le s az így megtakarított összeg a lelkészi gyámtár javára fordittassék:

Közgyűlésünk, — miután e célokra államsegélyt kap egyházmegyénk miből a különböző állásban lévő tisztviselőit szerény díjazással fizetheti: az indítványt nem fogadja el, — hanem felette napirendre tér.

g) A jkönyv többi pontjai:

tudomásul vétettek.

10. Olvastatott a fbersodi ref. tanítóegylet 50 éves fennállásának diszközgyűléséről felvett jegyzőkönyve, melyben elmondja, hogy az ünnepi gyűlés Sajószentpéteren 1913. június hó 17-én a tagok és a nagyközönség élénk részvéte és érdeklődése mellett tartatott meg. Szó szerint közli, a gyűlésen elhangzott összes beszédeket.

Közgyűlésünk a legmelegebben üdvözli az egyesületet félszázados jubileuma alkalmából. Üdvözli, mert élénk tudatával bir annak, hogy ez a fiatal egyesület mily szerény viszonyok között kezdte pályafutását s mily lelkesedéssel és ügyszeretettel forgolódott mindig a haza és egyház szent oltárai körül az által, hogy tanítói áldozatkész polgárokat és egyháztagokat neveltek. — S most, hogy a félszázad eltelte után kissé pihenőt tartva bemutatta hálaáldozatát a Mindenhatónak, hogy a magasba szárnyaló ima és ének foglyul ejtse a lelkeket: e tette csak elismerésre érdemes, mert ezzel a derék egyesület megmutatta azt, — hogy a kiváló ősök nyomdokait hiven követi, — erős karral tartott zászlóját fenen lobogtatja s nem nyugszik addig, mig a népnevelés szent ügye minálunk is győzedelmet nem arat. Adja Isten, hogy ez egyesület pályafutása legyen hatásában erős, harcaiban legyőzhetetlen!

11. Olvastatott a felsőborsodi ref. tanító egyletnek igazgató választmányi üléséről 1913. aug. 19-én felvett jegyzőkönyve, melynek 2. pontjaiban arra kéri közgyűlésünket, hogy az ünnepi közgyűlés jegyzőkönyve kinyomatási költségeinek fedezésére részben egyházmegyénktől kér valamelyes segílyt, részben a beiratási díjak terhére kér engedélyt, hogy a tanítói szakkönyvtárak mindenütt megkaphassák.

Közgyűlésünk az ünnepi közgyűlés terjedelmes és tanuságos jegyzőkönyvét maga is olyannak tartván, — mely igazán méltó a kinyomatásra e célra közigazgatási pénztárából 100 korona segélyt szavaz meg és utalványoz, — utasítván dékánt, hogy ez összeget fizesse ki egyleti pénztárnoknak. A beiratási díjak terhére azonban engedélyt e célra nem adhat, mivel ez összegek az ifjúsági könyvtár gyarapítására már ugy is le vannak foglalva.

4-ik pontjában arra kéri közgyűlésünket, hogy

1. Határozatilag mondanánk ki, hogy a tanítói földek hasznobér értéke teljes egészében mindenkor a tanítót illetik annélkül azonban, hogy e körülmény a tanítói díjlevél megváltoztatását vonná maga után. Kérésük indokolására felhozzák, hogy az 1907. évi XXVII. t.-c. értelmében felvett javadalmi jegyzőkönyvben feltüntetett értékek, amennyiben változnának, illetve kevesbednének a nevezett t.-c. értelmében az állam saját pénztára terhére szükség esetében minden akadály nélkül pótolja a minimumig kiegészíti. Így az illető egyházak nem károsíttatnak meg.

2. Ahol iskolaszolga nincs, ott haladéktalanul fogadtassék; a tüzelő anyag az iskolafentartóval szereztessék be.

Közgyűlésünk az elsőpontra nézve kimondja, hogy mivel hatáskörébe nem tartozik a szerződő felek (egyház és tanító) között kötött szerződés (díjlevél) illetve egyezség elbírálása: felette napirendre tér.

A második pontra nézve kimondja, hogy az iskolaszolga felfogadása, tüzelő anyag beszerzése helyes is, szabályrendeleten alapuló is; de amennyiben az iskola dologi kiadásainak fedezésére, sem az adósegélyügyi bizottság, sem az állam a legtöbb helyen egyetlen fillért sem adott: így szegénységgel küzdő egyházaink jó része alig bírná el ez újabb kiadással járó terheket.

12. Olvastatott az 1913. augusztus 19-én tartott tanügyi bizottság jegyzőkönyve és az ehhez csatolt tanügyi jelentés népiskoláink 1912/13. évi szellemi és anyagi állapotáról, mely jelentés egész terjedelmében így hangzik:

Nagytiszteletű Egyházmegyei Tanügyi Bizottság!

Szívélyesen üdvözölve a nt. e. m. t. b. összegyűlt tagjait, egyházmegyénk népiskoláinak 1912—13. évi szellemi és anyagi állapotáról szóló jelentésemet — a hozzám beérkezett hivatalos adatok alapján — a következőkben van szerencsém előterjeszteni.

Egyházmegyénk 49 anya, 2 társ és 5 leány egyházának lélekszáma a szórványokkal együtt: 29029. Az 56 egyház közül 53 saját iskolát tartott fenn, még pedig a sajószentpéteri egyház 3 tanítói állást, 3 tanteremmel, a sajókazinci, sajókazai, nagyvisnyói, szilvásváradai egyházak 2—2 tanítói állást, 2—2 tanteremmel.

Állami iskola van Dédesben. Községi iskola van Bánfalván. Társulati iskola Ózdon. A felekezeti iskolákon kívül községi iskola van még Disznóshorváthon, Abódkirálykuton, Tardonán. Társulati iskola van még Sajószentpéteren, Disznóshorváthon, Sajókazincon, Sajókazán és Rudabányán, melyekben egyházmegyénk felügyeleti és ellenőrzési joga csupán a vallás- és énektanításra szorítkozik.

Az iskolák 8 körbe vannak beosztva. Az egyes körökben az iskolalátogatást az elmúlt tanév végén következő körlátogatók végezték:

1. Alacsikai körben: Tussay János lelkész, Szigethy Ferenc tanítók.

2. Nyárádi körben: Batta József lelkész, Jeney Gyula tanító.

3. Sajószentpéteri körben: Elek József tanügyi biz. elnök, mint az akadályozva levő Kun József lelkész helyettese és Gööz Ferenc tanító.

4. Sajóvamosi körben: Tóth József lelkész, Karácsonyi János tanító.

5. Sajóvelezdi körben: Bodolay Miklós lelkész, Szügyi László tanító, Fekete Miklós világi tag.

6. Szalonnai körben: Kovács Béla lelkész és Fejérváry Miklós tanító.

7. Szendrőládi körben: Nagy Ferenc lelkész, Kőrösy Antal tanító, Nagy Sándor világi tag.

8. Szilvásvárad körben: Bartha Gyula lelkész, Kovács Gusztáv tanító, Héthy Dezső világi tag.

A körlátogatók az általok megvizsgált iskolákról külön-külön jegyzőkönyvet vettek fel s azokat az E) mintájú táblás kimutatás s tankönyv összeírásai jegyzék kíséretében hozzám beterveztették.

A beérkezett adatok a következő eredményt tüntetik fel:

I. Egyházmegyénkben mindennapi iskolaköteles volt a múlt 1912/13. tanévben: 1844 fi, 1791 nő, összesen: 3635. (A lélekszám 12·5%-a) kevesebb tanköteles volt a múlt évinél 146-al.

A mindennapi iskolakötelesek közül iskolába járt:

a) Saját iskolánkba	1580 fi,	1530 nő,	összesen: 3110,
b) Más vallásu iskolába	4 „	6 „	„ „ 10,
c) Községi, állami, társulati iskolába:	241 „	239 „	„ „ 480,
d) Közép iskolába	9 „	6 „	„ „ 15,
Összesen	1834 fi,	1781 nő,	összesen: 3615,
e) Nem járt iskolába	10 „	10 „	„ „ 20.

II. Ismétlő iskolaköteles volt 723 fi, 741 nő, összesen: 1464.

Ebből:

a) Saját iskolánkba járt helyben	645 „	683 „	„ „ 1328,
b) Polgári és felsőbb leányisk.	2 „	5 „	„ „ 7,
c) Iparos iskolába	8 „	— „	„ „ 8,
d) Gimnásiumba	12 „	— „	„ „ 12,
Összesen	667 fi,	688 nő,	összesen: 1355,
e) Nem járt ismétlő iskolába	56 „	53 „	„ „ 109,

(tehát 7·4% nem járt, melyet legnagyobb részben Alacska, Sajókaza, Kondó, Nekézseny és Szakácsi ad.)

III. Más vallásuak közül a mi iskolánkba járt:

a) Róm. és gör. kath.	76 fi, 78 nő, összesen	154,
b) Ág. ev.	4 „ 8 „ „	12,
c) Izr.	20 „ 22 „ „	42.
Összesen	100 fi, 108 nő, összesen	208,

tehát az arány ugyanaz, mint a múlt évben volt.

IV. Az 59. ref. felekezeti iskolánkban tanított 56 fi, 3 nő; kik közül rendes tanító volt: 52, ideiglenes: 3, lelkésztanító: 4. Oklevéllel birt: 52, oklevél nélküli 7.

V. A tanítók rendes fizetései volt:

a) Az egyháztól	42887 kor. 57 fillér,
b) Az államtól fizetéskieg. és tandij kárpótlás	21945 „ — „
c) Korpótlék az államtól	13100 „ — „
d) Személyi pótlék az államtól 4-nek	800 „ — „

(Gööz Ferenc, Nagy Jenő, Körösy Antal, Fejérváry Miklósnak)

VI. A tanítói lakások közül jó	46
„ „ „ „ rossz	11
„ „ „ építés alatt van	2
Összesen	59

Rossz a tanítói lakás: Varbón, Radostyánban, Berentén, Nyomáron, Borsodon, Szalonnán, Meszesen, Balajton, Szuhogyon, Tardonán, Nagybarcán.

VII. Az iskola legtöbb helyen 6 osztályu volt; 5 osztályu is volt: Damakon, Bántapolcsányon, Vadnán, Berentén, Sajólászlófalván; 4 osztályu volt: Tornaszentjakabon; 3 osztályu volt: Rakaccaszenden és Szakácsiban.

VIII. 58 tanterem közül törvénszerű	49
Nem törvénszerű	9

Nem törvénszerű a tanterem Szendrőn, Bántapolcsányban, Nyomáron, Edelényben, Borsodon, Berentén, Kondón, Varbón, Radostyánban.

Nincs tanterem: Rakaccaszenden.

IX. Tankönyvekül mindenütt a sárospataki irodalmi kör kiadványait használják. A tanítást az előirt tanterv utasításai szerint s annak szellemében teljesítették. Több iskolában a tanterv keresztül volt vive, némely helyeken csak részben.

X. A vallás- és énektanításra mindenütt kiváló gond van fordítva.

XI. Az iskolák osztályzata következő:

a) Kitünők: A sajoszentpéteri nagy és középső iskola, sajecsegi, radostyáni, kondói, ládbessenyői, disznóshorváthi, nagybarcai, bánhorváthi, sajóvelezdi, sajóivánkai, szilvásváradi mindkettő, nagyvisnyói mindkettő, sajókazinci mindkettő, tardonai, szallonnai, abodi, meszesi, nyomári, hangácsi, finkei, borsodi, vámosi, vadnai, összesen: 27.

b) Dicséretesek: sajoszentpéteri kis iskola, sajobábonyi, sajókápolnai, varbói, szendrőládi, balajti, hegymegi, laki, damaki, szuhogyi, szendrői, nekézsenyi, mályinkai, martonyii, zilizi, edelényi, berentei, sajókazai kis iskola, szakácsi, összesen: 19.

c) Jók: parasznyai, sajlászlófalvi, bántapolcsányi, tornaszentjakabi, alacskai, boldvai iskolák, összesen: 6.

d) Elégségesek: barcikai, sajókazai nagy iskola, összesen: 2.

e) Megvizsgálatlanul maradt: a dövényi, felsőnyárádi építkezés miatt, felsőkelecsényi, rudabányai járványos betegség miatt s a rakaccaszendi tanterem hiánya miatt, összesen 5.

A minősítésre vonatkozólag megjegyzem, hogy az örvendetes képet tüntet fel, a mennyiben 54 megvizsgált iskola közül a fele, 27 kitűnőnek találtatott s gyenge iskola nincs.

A kitűnők közé felemelkedett, dicséretesből a kondói és abodi. Jóból dicséretesre emelkedett a laki, martonyii és berentei.

Elégségesből dicséretesre emelkedett a balajti és sajókápolnai. Kitűnőbből dicséretesre esett le a szuhogyi.

Kitűnőbből jóra esett le a parasznyai.

Dicséretesből jó lett a sajlászlófalvi, bántapolcsányi.

Jóból elégséges lett a sajókazai nagy iskola.

XII. A nem ref. felekezeti jellegű, hanem állami, községi és társulati iskolákban a vallástanítás eredménye a következő:

1. A dédesi állami iskolában a vallást és éneket Szakács Károly állami tanító dicséretes eredménnyel tanította.

2. A debrétei állami iskolában Pataki Sándor rakaccaszendi lelkész dicséretes eredménnyel.

3. A bánfalvai községi iskolában Tóth László községi tanító dicséretes eredménnyel.

4. A tardonai községi iskolában Palumby Irma közs. tanítónő kitűnő eredménnyel.

5. A disznóshorváthi községi és társulati iskolákban Gaál György községi tanító kitűnő eredménnyel.

6. A rudabányai társulati iskolában Elcser Károly ág. ev. vallású társulati tanító kitűnő eredménnyel.

7. Az ózdi társulati iskolákban és a missioi egyházhoz tartozó nádasdi, bánzállási iskolákban a vallást Osváth Zoltán lelkész, az éneket pedig Czangár Lajos társulati tanító tanította dicséretes eredménnyel.

8. A sajoszentszéteri társulati iskolákban Sólyom Ferenc dicséretes eredménnyel.

9. A sajkazinczi bányatelepi iskolában Lágler Frigyes ág. ev. tanító tanította.

10. A sajkazai bányatelepi iskolában Gimoti Károly ág. ev. tanító szép eredménnyel. A konfirmációi oktatást mindenütt az illetékes lelkészek végezték.

XIII. A növendékek — Kondót kivéve — mindenütt a törvényt szabta életkorban adattak fel és vétettek át a felsőbb osztályokba.

XIV. A tantarem és udvar tisztántartásáról, ivóvízhordásról, fűtésről az egyház gondoskodott:

Sajoszentszéteren, Sajóbábonyon, Vadnán, Hegyemen, Balajton, Szendrőládon, Lakon, Ládnessenyőn, Rudabányán, Szalonán, Martonyiban, Abodon, Szentjakabon, Meszesen, Sajóvámson, Nagybarcán; részben az egyház gondoskodott, részben a növendékek végezték: Edelényben, Finkén, Hangácson, Sajókazán, Parasznyán, a többi iskolákban a régi rendszer áll fen, vagyis az iskolásgyermek tisztogatnak, vizet, fát hordanak és fűtenek.

XV. Az iskola felszerelése 8 iskolában hiányos, ugymint Szendrőn, Szakácsiban, Sajóivánkán, Berentén, Boldván, Tardonán, Bántapolcsányban és Felsőkelecsényben.

XVI. Az iskolai felszerelés gyarapítására a következő egyházak fordítottak tekintélyesebb összeget:

Sajószentpéter 36 kor., Dövény 100 kor., Szentjakab 30 kor., Radostyán 10 kor., Bántapolcsány 50 kor., Felsőnyárád 126 kor., Mályinka 42 kor., Tardona 32 kor., Szuhogy 35 kor., Finke 124 kor. 25 fill., Sajókazinc 42 kor., Sajókápolna 170 kor., Bánhorvát 80 kor., Ziliz 8 kor. 20 fill., Sajóivánka 6 kor. Parasznya 5 kor. összesen 896 kor. 45 fill.

XVII. Az iskolai évet legtöbb helyen szeptember hó első felében kezdték meg és június hóban zárták be. Eltérés a törvénszabta időtől a következő helyeken volt: Boldván november 9-én, Felsőnyárádon október 10-én, Tardonán október 1-én, Bántapolcsányon november 13-án, Szendrőn szeptember 26-án, Berentén október 5-én, Finkén szeptember 28-án, Szakácsiban október 1-én, Meszesen szeptember 30-án, ezeknél a késői kezdés indokolva nincs. Sajólászlófalván tanító hiány miatt december 22-én, Alacskán járvány miatt november 4-én, Mályinkán járvány miatt 1913. január 3-án. Az iskolai év korábban záratott Felsőnyárádon április 5-én építkezés miatt, Dövényben március 25-én építkezés miatt, Felsőkelecsényben járvány miatt május 15-én.

XVIII. A szükséges naplók megvannak kivéve Sajólászlófalvát, hol a „haladási napló“ nem vezetett.

Értesítő könyvecskét kevés helyen használnak.

XIX. Órarend, leltár van mindenütt.

XX. Tetemesebb mulasztások voltak: Bánhorvátton, Szentjakabon, Berentén, Alacskán, Edelényben betegség miatt, Varbón, Kondón, Hangácson, Nagybarcán, Nekézsenyben a szülők hanyagsága miatt.

XXI. A mulasztások meggátlására a szükséges intézkedések

mindenütt megtétettek, a hanyag szülőket megintették s némely helyeken meg is birságolták.

XXII. A helybeli lelkész és presbiterium az iskolákat mindenütt meglátogatták.

XXIII. Az iskola körül a következő helyeken történt javítás vagy beruházás: Sajókazán a régi iskola udvarán kút építettett s egy 2-ik új iskola épült. Sajókápolnán kerítés épült 600 korona értékben. Sajólászlófalván apróbb javítás 120 korona értékben. Finkén a tanítólakás és iskola megújított 5000 kor. értékben. Bántapolcsány kerítkezett és kutat javított 100 kor. értékben. Sajókazinc 20 koronát fordított javításokra. Hangácson a mellék épületek javítottak. Dövényben és Felsőnyáradon az iskola és tanítói lakás építés alatt állanak.

XXIV. A növendékek mindenütt elvannak látva a szükséges tankönyvekkel. Tankönyvekül a sárospataki irodalmi kör kiadványait használják. A szegény tanulók előforduló esetben ingyen tankönyvekkel ellátnak.

XXV. Tanítói szakkönyvtár van. Parasznyán, Sajóecsegen, Sajóbabonyon, Sajószentpéteren, Sajóvelezden, Bánhorváthon, Sajókazincon, Kondón, Tardonán, Ládbessenyőn, Nagyvisnyón és Szilvásváradon, Szalonnán.

XXVI. Ifjúsági könyvtár van: Sajószentpéteren, Sajókápolnán, Sajóbabonyon, Sajóvelezden, Sajókazán, Sajókazincon, Sajóvámoson, Zilizen, Borsodon, Nagyvisnyón, Szilvásváradon, Sajóecsegen, Parasznyán, Edelényben, Hangácson, Bánhorváton, Barcikán, Rudabányán, Szuhogyon, Mályinkán, Disznóshorváton, Martonyiban, Abodon, Kondón, Radostyánban, Dövényben, Finkén. A beiratási díjakat mindenütt szedik s ezekből könyvtári alapot létesítenek.

Népkönyvtár van: Sajókazincon, Sajókazán, Nagybarcán.

XXVII. Faiskola van: Sajószentpéteren, van benne 1000 drb. vadalany és 1000 drb. oltvány; Edelényben van benne 120 drb. vadalany és 60 drb. oltvány; Sajóvámoson

van benne 200 drb. vadalany; Kondón van benne 50 drb. vadalany, a többi helyeken nincs faiskola.

XXVIII. Oltani tanultak a növendékek: Sajószentpéteren tavaszi alkalommal hetenként kétszer, megtanult 30 növendék; Edelényben egész évben 6 alkalommal, megtanult oltani 4 növendék; Sajóvámason 2 alkalommal megtanult oltani 3; Sajókazincon a tanító kertjében 6 alkalommal megtanult 24; Sajóecsegen a tanító kertjében hetenként egy alkalommal, megtanult oltani 6 növendék.

A fanemesítés tanítása körül évre-évre visszaesés tapasztalható, mivel faiskola nincs, saját kertjükben pedig kevés helyen tanítják a tanítók oltásra a növendékeket. A régi faiskolák helyett járási faiskolák létesítettek, melyekből a lakosság részére minden évben ingyen oltványok osztatnak ki.

XXIX. Tanköteles növendékeink közül más felekezeti iskolába jártak: Szendrőn 9, Sajóbabonyon 2, ezek ref. vallásoktatásban részesültek.

XXX. Az iskolás gyermekek a templomba mindenütt felvettettek.

XXXI. Az ismétlő iskola mindenütt gyakoroltatik, azokban az ének- és vallástanításra fősúly van fektetve.

Nagyobb mérvű mulasztások Kondón, Nekézsenyben, Bánatapolcsányban és Szakácsiban fordultak elő.

XXXII. Kizárólag iskolai célokra hagyott alapítvány van: Sajószentpéteren „Kasza-alap“ 24000 kor., Sajókazán „Bartha Jánosné-alap“ 50 kor., Bánhorváton „Serényi-alap“ 150 kor., Nagybarcán „Serényi-alap“ 150 kor., Varbón „Apostol Mihály-alap“ 200 kor., Finkén „Miklós-alap“ 692 kor. 94 fill., Disznóshorváton „Bedécs-alap“ 42 kor., Nyomáron 400 kor., Sajóecsegen 200 kor., Nagyvisnyón 6 hold föld, Mályinkán 1 hold föld, Hángácson, 40 kor.

XXXIII. Iskolai célokra adakoztak: Szilvásváradon és Nagyvisnyón örgróf Pallavichini Alfréd úr uradalma az iskolák fűtésére

16—16 méter fát és tanszerekre 100—100 koronát adományozott. Sajólászlófalván a nagymélt. Vallás- és Közoktatásügyi m. kir. Miniszter úr az „Egressy-féle“ új iskola építési költségéből fennálló adósság törlesztésére 500 koronát adott. Sajókazincon a köszénbánya társulat az iskolák fűtésére 100 m/m. szenet adott.

XXXIV. Járvány miatt szünetelt az iskola: Boldván 6 hétig, Alacskán 8 hétig, Mályinkán 4 hóig, Nekézsenben 5 hétig.

Tanítóhiány miatt szünetelt Sajólászlófalván 3½ hóig.

Építkezés miatt szünetelt Felsőnyáradon 2 hóig, Dövényben 3 hóig.

XXXV. A tanítói állás üresedésben volt: Rakaccaszenden, hol iskola sincs, a lelkész saját szobájában oktatta olykor-olykor a növendékeket. Berentén, hol a tanítást a helyettes lelkész végezte. Szakácsiban, hol növendékeink csak a vallás és énekre tanítottak a lelkész által. Jelenleg itt új állami iskola lett felállítva s a jövő tanévben abban fognak oktattatni növendékeink.

XXXVI. Felekezeti iskoláink közül a szakácsi átadatott az államnak mivel a csekély számmal levő hívek nem voltak képesek ref. tanítói állást szervezni.

Tardonán ref. felekezeti iskolánk mellett egy új községi iskola állítottatott fel, hol növendékeink ref. vallásu tanítónő által tanítatnak.

Új ref. tanítói állás szerveztetett Sajóivánkán, hol eddig a lelkész tanított az iskolában, a jövő 1913/14-ik tanévben azonban már a megválasztott új tanító fog tanítani.

Kiss Sándor parasznyi tanító betegség miatt a múlt tanévre szabadságot volt, helyette a tanítást Révay Miksa okleveles tanító végezte.

Végül jelentem, hogy Bartha Gyula körlátogató, tanügyi bizottsági jegyző, e nemű tisztségeiről lemondott.

Ezekben foglaltam össze népiskoláink szellemi és anyagi ügyeire vonatkozó adatokat, kérem a nt. tanügyi bizottságot, mélt.

tóztassék jelentésemet tárgyalni s az előfordult hiányok orvoslása végett a nt. egyh. megyei közgyűlés elé javaslatot tenni.

Megköszönve a nt. bizottság szives érdeklődését, tisztelettel maradok

Sajóbáonyon, 1913. augusztus hó 19-én

ELEK JÓZSEF

egyházmegyei tanügyi bizottsági elnök.

Tanügyi bizottsági jegyzőkönyv az elnöki jelentés kapcsán következőkre kívánja közgyűlésünk figyelmét és intézkedését felhívni:

Tanügyi bizottságba világi tagokul ajánlatnak Dr. Orbán Barna és Dr. Ambrus István, Bartha Gyula tanügyi bizottsági lelkész helyett Bodolay Miklós nagyvisnyói lelkész.

Tanítói bizottsági tagokul: Gööz Ferenc, Szügyi László, Kőrössy Antal, Kovács Gusztáv.

Tanügyi bizottsági jegyzőül pedig Kovács Gusztáv választott.

Mindez ajánlásokat és választást közgyűlésünk elfogadja megerősíti, kívánván hogy az illetők a tanügy felvirágzása érdekében kiváló eredménnyel forgolódjanak.

A tanügyi jelentés kapcsán kimondja közgyűlésünk, hogy:

1. Szendrőn, Bántapolcsányban, Nyomáron, Edelényben, Borsodon, Berentén, Kondón, Varbón, Radosnyánban, Rakáccaszenden részben tanterem és tanítói lakás, részben (R.-szenden) iskola építtessék.

2. A népiskolai taneszközök ez évben teljesen beszerzendők, mert e hiány miatt a mulasztást követő egyházak elvesztik államsegélyüket.

3. Kondón, Nekézszenben az ismétlődő iskolások nagymérvű mulasztása meggátlandó.

4. Iskoláinkban más vallásu növendékek csak a kerületi szabályrendelet 38. §-nak c) pontja betartása mellett vehetők fel.

5. Utasítja körlátogatóit, hogy teendőiket a ker. szabályrendelet 62—68. §-ainak megfelelően lássák el. Az ivenk a rovatfőnek megfelelően pontosan töltsenek ki. „Áldatlan állapotok“, — „Ázsiai állapot“ kifejezések, mint az a szendrőládi kör jelentésében olvasandó, a jövőben kerülendők.

6. Az oltás tanítása akkor is kötelező, ha faiskola nincs. Ennek ellenőrzésére körlátogatóit utasítja.

7. Minden iskola VI osztályúvá fejlesztendő.

8. Az oklevél nélküli tanítókat az oklevél megszerzésére utasítja.

9. Minthogy Eltscher Károl rudabányai ág., Gyimóthy Károly kacolai bánya-telepi ág., Lágler Frigyes herbolyai bánya-telepi ág. vallásu tanítók az iskolájukban járó ref. növendékeket kitünő eredménnyel tanították: közgyűlésünk nevezett tanítóknak hálás elismerésül jegyzőkönyvileg köszönetet szavaz.

10. A tanítói szakkönyvtárak, valamint az ifjusági könyvtárak beszerzésénél szabadkéz nem adható a gyülekezeteknek, hogy ott szerezzék be a típusokat, ahol akarják, mivel biztos tudomásunk szerint a főt, egyházkerület Hegedüs és Sándor céggel kötött szerződést, — tehát azt mi fel nem bonthatjuk. Hanem arra kérjük a főt. egyházkerületi közgyűlést, hogy szólítaná fel nevezett céget, arra, hogy a népkönyvtár és ifjusági könyvtár könyveit olcsóbb árban szállítsa, — mert az állam hasonló minőségű és kötésű könyveket féláron is ad.

5. pontja alapján a tanügyi bizottsági jegyzőkönyvnek fölkeri közgyűlésünk a főt. egyházkerületi közgyűlést, hogy mindaddig, míg az új tankönyvek raktáron nincsenek addig a régiéket a forgalomból ne vonassanak ki, — mert évek óta tapasztalható, hogy az új tankönyvek okt. nov. hóban jelennek meg, régiebb kiadásu köny-

vek pedig teljesen kifogytak, így egyes tantárgyaknál hónapokig nélkülözni kell a tankönyvet. Arra is van eset, hogy egy és ugyanazon tankönyv megrendelésénél két-három féle kiadást szállítanak s azok tartalmában különböznek egymástól. — Az említett bajok a tanítás eredményét kockáztatják, a tanügyet előhaladásában meggátolják, — miért is a bajok orvoslására tisztelettel fölkerjük fölöttes főhatóságainkat.

6. pontja alapján kimondja közgyűlésünk, — hogy a tiszáninneri ref. tanítók részére készített szolgálati szabályzatot elfogadásra ajánlja azon megjegyzéssel, hogy a szabályzat 7. §. II. d. pontja necsak IV—VI. oszt. növendékek templomba vezetését tegye kötelességévé a tanítónak, de a vallásos élet megszilárdítása, a vallásos érzés felébresztése céljából — az időjárás figyelembe vétele mellett — már az I—III. oszt. növendékeket is kötelezze az isteni tisztelet gyakorlására.

7. pontjában arra kéri közgyűlésünket, hogy tekintettel arra miszerint egy magasabb cél, a ref. népiskola emelése, a kálvinista szellem fokozottabb fejlesztése a régi vezető szerep vissza állítása mintegy követeli, hogy a mai kötött kerületi tankönyv kiadási rendszer helyét egy új foglalja el; vagyis egész magyar ref. egyházat magában foglaló kiválóbb tankönyvek jöjjenek kötelező használatba az összes kerületekből. Természetes dolog, hogy az eddigi gyakorlatnak megfelelően a fogyasztás aránya szerint a kerületek bizonyos jutalékot kapnának.

Közgyűlésünk e mindenesetre új, de fontos közérdeket szolgáló indítványt elfogadja s az intézkedések megtételére a főt. egyházkerületi közgyűlést fölkeri.

8. pontjában azon javaslattal járul közgyűlésünk elé, hogy tekintettel az 1913. évi népoktatási törvény amaz intézkedésére, miszerint jövőben a tanítók a magasabb fizetési osztályba az állam megbízottja és az egyház hatóság kiküldöttei minősítése

alapján léphetnek elő: ugy a tanítási, mint a szolgálati minősítés fokozatai az állami fokozatokkal egyenlősítették.

Közgyűlésünk ez indítványt elfogadva, határozati erőre emeli.

9. Bartha Gyula lemondván körlátogatói tisztéről, — helyette Varga Imre sajióivánkai lelkész ajánltatik.

Varga Imre körlátogató lelkészt közgyűlésünk szívesen üdvözli új állásában.

13. A tanácsbírói szakaszok következőleg osztattak el:

I. szakasz: Botos József, Miklós Ödön.

Ide tartoznak: Sajószentpéter, Sajóecseg, Sajóbábony, Sajókápolna, Sajólászlófalva. Kondó, Radostyán, Parasznya, Varbó.

II. szakasz: Barna Gyula, Bárczay László.

Ide tartoznak: Alacska, Berente, Sajókazinc, Barcika, Sajóivánka, Vadna, Nagybarca, Sajóvelezd, Ózd.

III. szakasz: Bartha Mihály, Zsóry György.

Ide tartoznak: Bánhorvát, Bánfalva, Dédestapolcsány, Nekézszen, Tardona, Mályinka, Nagyvisnyó, Szilvásvárads.

IV. szakasz: (ujtbíró) és Dr. Orbán Barna.

Ide tartoznak: Szalonna, Martonyi, Meszes, Abod, Rakaccaszend, Szentjakab, Borsod, Szakácsi, Lak, Hegyeme, Damak.

V. szakasz: Elek József, Bónis Aladár.

Ide tartoznak: Szendrölád, Szendrő, Rudabánya, Szuhogy, Felsőkelecsény, Felsőnyárads, Dövény, Disznóshorvát, Sajókaza.

VI. szakasz: Dávid József, Szekrényessy Árpád.

Ide tartoznak: Sajóvámos, Senye, Bódva, Ziliz, Hangács, Nyomár, Edelény, Finke, Borsod, Balajt, Ládbessenyő.

A számvevőszék tagjaiul 10 évre megválasztottak: Vadászy Pál és Ragályi Béla elnöklete alatt: Dávid József, Elek József, Zsóry György, Bónis Aladár. Hivatalból tagja: Svingor József e. m. dékán és Dr. Ambrus István ügyész, ez utóbbi mint jegyző is.

b) A gyámügyi választmány következő tagokból alakult meg: Botos József, Zsóry György elnöklete alatt: Szuhay Benedek, Barna Gyula, Dr. Orbán Barna, Bónis Aladár. Póttagok: Bartha Mihály, Dr. Nagy Barna. Hivatalból tagja: Svingor József dékán, Dr. Ambrus István e. m. ügyész.

c) Tanügyi bizottság: Elnökök: Elek József, Zsóry György. Tagok: Szentmártoni Dániel, Kazay Géza, Dr. Ambrus István, Dr. Orbán Barna, Tóth József, Bodolay Miklós, Gööz Ferencz, Szügyi László, Kőrössy Antal, Kovács Gusztáv.

d) Segélyosztó bizottság: Vadászy Pál és Ragályi Béla elnöklete alatt: Botos József, Elek József, Bónis Aladár, Dr. Orbán Barna. Hivatalból tagja: Svingor József e. m. dékán.

e) Közalapi bizottság: Vadászy Pál elnöklete alatt: Bartha Mihály Botos József, Dr. Orbán Barna.

f) Könyvtári bizottság: Szuhay Benedek, Elek József és a sajjószentpéteri s.-lelkész.

g) Lelkeszi nyugdíjintézeti bizottság: Vadászy Pál elnöklete alatt: Bartha Mihály, Botos József, Ragályi Béla, Dr. Orbán Barna. Hivatalból tagja: Elek József pénzkézeli.

h) Adóügyi bizottság: Elek József, Szentmártoni Dániel.

i) Missioügyi bizottság: Botos József, Szuhay Benedek, Dr. Orbán Barna.

k) Leléltárnok: Szuhay Benedek.

14. Szuhay Benedek főjegyző indítványára következő tartalmu határozati javaslat fogadtatott el és terjesztetik fel a főt. egyházkerületi közgyűléshez.

Határozati javaslat.

Tudvalevő dolog, hogy a nmélt. Konvent 1913. április 23—26. napjain tartott közgyűlési jegyzőkönyvének 93. p. szerint kimondotta, hogy az állam által a

lelkészek részére adott korpótlék után a 2°/_o fentartási járulék a tagok által fizetendő; tudvalevő dolog az is, hogy a korpótlék, mihamarabb az törvényhozási uton intézményesen biztosítottatik a nyugdíjigényhez hozzászámítottatik, ami után megint 1°/_o-ot kell fizetni, mint rendes tagoknak, amellett, hogy még a kebelbeli gyántár részére is kell fizetni bizonyos összegeket a korpótlék után; tudvalevő dolog, végül, hogy a 2°/_o-os fentartói járulék E. T. VII. t.-c. 26. §-ának 3. pontja értelmében mindenkor az egyház községek által fizethetők jogosan és igazságosan; tisztelettel indítványozza közgyűlésünk a főt. egyházkerületi közgyűlés előtt, hogy a nmélt. konventnél odahatni méltóztassék, miszerint a konvent a lelkészekre nézve sérelmes és a törvényt meg nem egyező határozatát módosítsa mindaddig, míg az E. T. másképen nem határoz. Elvégre a törvényt csak a törvényhozó testület magyarázhatja. Hiszen a hazai ref. lelkészi kar szinte görnyed a szegénységnek nyomasztó terhe alatt, különösen, a mi kerületünkben. Míg a fentartó testületek, egyházak ezt a korpótlék után járó 2°/_o-ot könnyebben kifizethetik.

15. Az október hó 8—9. napjain Miskolcon tartandó egyházkerületi közgyűlésre az elnökségen kívül képviselőkül küldetnek:

Bartha Mihály, Elek József, Barna Gyula papi;
Zsóry György, Bónis Aladár, Dr. Orbán Barna világi tanácsbírák.

16. A múlt tavaszi közgyűlésünkből felterjesztett építkezési szabályrendelet-tervezetünk a főt. egyházkerület által jóváhagyván:

Közgyűlésünk e szabályrendeletet életbe lépteti s annak megfelelően az építkezési bizottságot Barna Gyula papi tanácsbíró, Dr. Orbán Barna világi tanácsbíró, Szentmártoni Dániel papi aljegyző, Dr. Ambrus István

egyh. m. ügyész és Faragó Gyula ózdi gyári igazgató elválasztott tagokból megalakítja.

17. Panaszként felmerülvén, hogy a szavazásokat, több egyházban presbyteri gyűlés mellőzésével, tehát törvénytelen módon eszközlik:

miért is felhívja közgyűlésünk az egyház látogatókat, hogy a presbyteri jegyzőkönyveket átnézve, győződjenek meg arról, hol és mennyiben gyakoroltatik ily törvénytelen eljárás s ide vonatkozó jelentésüket az esperesi hivatalhoz terjeszszék be.

18. A sajkókazai ref. egyház eladja a sajkókazai 120. számú telek-jegyzőkönyvben A † 1140. h. r. sz. alatt levő kis szilvást özv. Király Gyuláné és kiskorú gyermekei ottani lakosoknak 5 korona vételárban s a becsatolt presbyteri és közgyűlési jegyzőkönyvek alapján kéri az adás-vételi szerződés jóváhagyását.

Közgyűlésünk annak megállapításával, hogy a kérdéses kis ingatlan ember emlékezete óta mindig a vevő család használatában állott s ahhoz az egyház jogigényt soha nem támasztott, továbbá meggyőződve arról, hogy itt tulajdonképen csak telekkönyvi kiigazításról van szó: a bemutatott adás-vételi szerződést a maga részéről jóváhagyja s végleges megerősítés végett a főtiszt. egyházkerületre felterjeszti.

19. A radostyáni egyház előjárósága jelenti, hogy bár mindent megtettek avégből, hogy a tervbe vett építkezéseket ez év folyamán legalább részben eszközölhessék, de részint a tervrajz kifogásolása, részint a pályázat sikertelen volta miatt kénytelenek jövő tavaszra halasztani az építkezés megkezdését. Egyidejűleg beterjesztik az építkezés céljaira eszközölt rendkívüli adókiivetés lajstromát megerősítés végett. Végül engedélyt kérnek arra, hogy az építkezési kiadások előleges fedezésére az egyházkerületi pénztárból 10 ezer koronás kölcsönt felvehessenek.

Közgyűlésünk a becsatolt iratokat hiányosaknak találván, utasítja az egyház előljáróit, hogy az építkezésre vonatkozó összes iratokat, u. m. tervrajzot, költségvetést, vállalati szerződést, továbbá a törvény kivánalmainak megfelelő adókivetési lajstromot az ide vonatkozó jegyzőkönyvi kivonatokkal együtt esperesi hivatalunkhoz adják be s ez okmányok utólagos megerősítésével egyházmegyénk elnökségét és az ügyészt megbizza.

20. Olvastatott Bodolay Miklós nagyvisnyói lelkész beadványa, melyben panaszolja, hogy egyházában még ma sem szűnt meg az áldatlan viszály és egyenetlenség s ennek folytán az egyház külső-belső építése teljes lehetetlenség. Panaszolja, hogy 2 egyháztág már a konventi irodát is megjárta a párbér járandóságok mikénti értékelése tárgyában s ott megkapván a normál költségvetés másod példányát, annak alapján s az ő izgatásuk folytán az egész gyülekezet mereven ragaszkodik a terménybeli járulékok konventi értékeléséhez. Panaszolja, hogy a múlt évi egyházi adóból még egy fillér sem folyt be, mert Fónagy Pál gondnok az egyházi adószedést megtagadta, s egyáltalában nem teljesíti gondnoki kötelességét. Panaszolja, hogy az izgatás, lázítás terén maga a gondnok jár elől rossz példával, ki a törvény rendelkezéseit semmibe sem veszi. Panaszolja, hogy a lelkészlak pusztuló félen s már-már lakhatatlan állapotban van s ha tovább is így marad, össze fog omlani. Mindezek alapján tisztelettel kéri, hogy e szomorú, sőt veszedelmes állapotok megszüntetése céljából a megfelelő intézkedéseket megtenni méltóztassék.

Közgyűlésünk megdöbbenéssel látja a nagyvisnyói egyházban mindjobban elmérgesedő belviszályt és egyenetlenkedést s elérkezettnek látván az időt arra, hogy e régóta tartó áldatlan állapot ott megszüntetessék: lelkész beadványát — mint fegyelmi vizsgálat tárgyát képező ügyiratot — további eljárás végett az elnökséghez átteszi.

21. Olvastatott Bálint János varbói tanító kérvénye, melyben panaszolja, hogy 1911. évtől kezdve tetemes összegű tandíjjal van megrövidítve. Ugyanis az új javadalmazási jegyzőkönyv szerint 918 korona 76 fillérben állapított meg részére a tandíj összege, ezzel szemben az államtól csak 474 korona 64 fillér tandíj kárpótlásban részesül. S miután a különbözetet, mely díjlevél szerint őt jogosan megilleti, az egyház nem hajlandó fizetni: tisztelettel kéri, méltóztassék utasítani az egyház elöljáróságát, hogy a tandíj különbözetet 1911. évtől visszamenőleg részére utalja ki.

Miután sem a tanítói díjlevél, sem a helyi presbyteriumnak ide vonatkozó határozatát magába foglaló jegyzőkönyv be nem terjesztett, közgyűlésünk panasztárgyában érdemleges határozatot nem hozhat, hanem az ügyiratokat belkörü elintézés végett a varbói egyháznak kiadja.

22. Olvastatott a Kálvin szövetség felhívása az iránt, hogy az általa kiadott népiskolai irkákat venné az egyházmegye pártfogásába.

Tudomásul szolgál.

23. Az 1913. évi tavaszi e. ker. közgyűlés jegyzőkönyvének 67/a pontjában foglalt utasítás értelmében közgyűlésünk a közalapi tőke-kamatsegély és egyetemes adóalapból nyújtandó 100000 koronás tőke-kamatsegély kérvényeket külön-külön csoportba beosztva egyenkint elbírálás alá vevén, azokra határozata következő:

I. Közalapi rendes tőkéssegélyre a következő egyházak ajánlatnak:

I. Sorozatban.

1. Ládbessenyő adósság törlesztésre és templom javításra kér 16000 korona tőkének megfelelő 800 korona kamatsegélyt.

Tekintettel a csekély számú s idegen vallás felekezetek közé ékelt hivek szegénységére ajánltatik 400 kor. t.-kamatsegélyre.

2. Berente új iskola és tanítói lakás építésre kér 10000 koronának megfelelő 500 korona kamatsegélyt.

Mint a pusztulás szélén álló csekély népességű, szegény maroknyi gyülekezet -- nehogy elnyelje a községben uralkodó katolikus áramlat — ajánltatik 350 korona kamatsegélyre.

3. Nyomár iskola építésre és adósság törlesztésre kér 11000 korona tőkének megfelelő 550 kor. kamatsegélyt.

Mint adóssággal terhelt áldozatkész kis egyház ajánltatik 350 kor. kamatsegélyre.

4. Nekézsen adósság törlesztésre s építkezésre kér 11000 koronának megfelelő 550 kor. kamatsegélyt.

Mint vagyontalan idegen vallás felekezetek közé ékelt, eladósodott de áldozatkész gyülekezet ajánltatik 350 kor. kamatsegélyre.

5. Rakaccaszend adósság törlesztésre és templom javításra kér 8000 koronának megfelelő 400 kor. kamatsegélyt.

Mint idegen nemzetiség közé ékelt, pusztulás szélén álló, igen csekély népességű szegény egyház ajánltatik 4000 koronának megfelelő 200 kor. kamatsegélyre.

II-ik Soorozatban ajánltatnak közalapi tőkesegélyre:

1. Felsőkelecsény adósság törlesztésre kér 4000 koronának megfelelő 200 kor. kamatsegélyt.

Mint csekély népességű szegény egyház ajánltatik 2000 koronának megfelelő 100 kor. kamatsegélyre.

2. Sajóvelezd lelkészlak építés és adósság törlesztésre kér 13200 korona tőkének megfelelő 660 kor. kamatsegélyt.

Tekintettel az építkezés szükségességére s a múltban teljesített áldozatkészségre ajánltatik 6000 korona tőkének megfelelő 300 korona kamatsegélyre.

3. Szuhogy adósság törlesztésre és új tanítói lak építésre kér 10000 koronának megfelelő 500 kor. kamatsegélyt.

Mint csekély számú szegény egyház ajánltatik 4000 kor tőkének megfelelő 200 kor kamatsegélyre.

4. Tardona iskola és tanítói lakás építéséből származott adósság törlesztésre kér 8000 kor. tőkének megfelelő 400 kor. kamatsegélyt.

Mint sokat építkezett áldozatkész egyház ajánltatik 3000 kor. tőkének megfelelő 150 kor. kamatsegélyre.

Tehát közalapi tőke-kamat rendes segélyre ajánltatnak 1-ső sorozatban: 1. Ládnessenyő, 2. Berente, 3. Nyomár, 4. Nekézsén, 5. Rakaccaszend.

2-ik sorozatban: 1. Felsőkelecsény, 2. Sajóvelezd, 3. Szuhogy, 4. Tardona kérnek összesen 91000 koronának megfelelő 4550 kor. kamatsegélyt s ajánltatnak közgyűlésünk által 48000 kor. tőkének megfelelő 2400 kor. kamatsegélyre.

II. Csoport.

Az adóalapról adandó 100000 koronás tőke-kamatsegélyre a következő egyházak ajánltatnak:

I-ső Sorozatban.

1. Abod templom építésre kér 20000 kor. tőkének megfelelő 1000 kor. kamatsegélyt.

Mint missiot teljesítő, idegen nemzetségű nép közé ékelt szegény kis egyház ajánltatik 12000 kor. tőkének megfelelő 600 kor kamatsegélyt.

2. Radostyán templom, iskola és lelkész lak építésre kér 20000 kor. tőkének megfelelő 1000 kor. kamatsegélyt.

Tekintettel az egyház romban levő összes épületeinek halaszthatatlan újra építésének sürgősségére s a hivek ötvenezer koronában megnyilvánult nagy áldozatkészségére s az egyház szegénységére ajánltatik 10000 koronának megfelelő 500 kor. kamatsegélyre.

3. Felsőnyárád építkezésre és adósság törlesztésre kér 17357 kor. tőkének megfelelő 867 kor. 85 fill. kamatsegélyt.

Tekintettel az egyház és hivek szegénységére s halaszthatatlan nagymérvű építkezési szükségességére ajánltatik 9000 korona tőkének megfelelő 450 korona kamatsegélyre.

4. Szendrőlád adósság törlesztésre és lelkész s tanítói lak építésre kér 20000 koronának megfelelő 1000 kor. kamatsegélyt.

Mint sok áldozatot hozott s vallásos buzgóságáról ismeretes vagyontalan s rendkívüli egyházi adóval megterhelt szegény egyház ajánltatik 11000 korona tőkének megfelelő 550 kor. kamatsegélyre.

5. Ziliz adósság törlesztés, templom építés s egyéb építési célra kér 45000 korona tőkének megfelelő 2250 korona kamatsegélyt.

Mint sokat építkezett, áldozatkész rendkívül e. adóval megterhelt kis egyház ajánltatik 20000 kor. tőkének megfelelő 1000 kor. kamatsegélyre.

6. Szalonna templom és tanítói lak építésre kér 20000 kor. tőkének megfelelő 1000 kor. kamatsegélyt.

Építkezésének sürgősségére s a hivek áldozatkészségére való tekintettel ajánltatik 8000 korona tőkének megfelelő 400 kor. kamatsegélyre.

7. Sajókaza tamlom ujtásból és 2-ik iskola építésből származó adósság törlesztésre kér 10400 kor. tőkének megfelelő 520 korona kamatsegélyt.

Mint sokat építkezett s áldozatkész egyház ajánltatik 8000 kor. tőkének megfelelő 400 kor. kamatsegélyre.

II-ik Sorozat.

1 Sajóbáony uj tanítói lakás építésre és adósság törlesztésre kér 10700 kor. tőkének megfelelő 535 kor. kamatsegélyt.

Tekintettel építkezés sürgősségére a hivek nagymérvű áldozatkésztségére s tekintve azt, hogy az egyház hivei régi idő óta rendkívüli egyházi adóval nagy mérvben megvannak terhelve ajánltatik 6000 korona tőkének megfelelő 300 kor. kamatsegélyre.

2. Vadna adósság törlesztésre és építkezésre kér 4135 kor. tőkének megfelelő 267 kor. 50 fill. kamatsegélyt.

Mint csekély népességű szegény egyház ajánltatik 3000 kor. tőkének megfelelő 150 kor. kamatsegélyre.

3. Lak adósság törlesztésre kér 11000 kor. tőkének megfelelő 550 kor. kamatsegélyt.

Mint áldozatkész s nagy egyházi terhet viselő egyház ajánltatik 5500 kor. tőkének megfelelő 275 kor. kamatsegélyre.

4. Edelény iskola és tanítói lak építésre kér 4000 kor. tőkének megfelelő 200 kor. kamatsegélyt.

Mint csekély népességű áldozatkész szegény gyülekezet ajánltatik 3000 kor. tőkének megfelelő 150 kor. kamatsegélyre.

5. Finke iskola és tanítói lak építésére kér 2000 kor. tőkének megfelelő 100 kor. kamatsegélyt.

Mint rendkívül szegény egyház ajánltatik 2000 kor. tőkének megfelelő 100 kor. kamatsegélyre.

6. Hegymeg adósság törlesztésre kér 5100 kor. tőkének megfelelő 255 kor. kamatsegélyt.

Mint csekély népességű szegény egyház ajánltatik 2000 kor. tőkének megfelelő 100 kor. kamatsegélyre.

7. Rudabánya adósság törlesztésre, templom, iskola javításra kér. 8000 kor. tőkének megfelelő 400 kor. kamatsegélyt.

Mint idegen vallás felekezetűek közé ékelt s rendkívüli egyh. adóval megterhelt szegény egyház ajánltatik 4000 kor. tőkének megfelelő 200 kor. kamatsegélyre.

Tehát a 100000 koronás adóalapból adandó tőke-kamatsegélyre ajánltatnak 1-ső sorozatban: 1. Abod, 2. Radostyán, 3. Felsőnyárád, 4. Szendrőlád, 5. Ziliz, 6. Szalonna, 7. Sajókaza összesen 7.

2-ik sorozatban: 1. Sajóbábony, 2. Vadna, 3. Lak, 4. Ede-lény, 5. Finke, 6. Hegymeg, 7. Rudabánya összesen 7.

A kért segély összege 197692 korona tőkének megfelelő 9884 kor. 60 fillér kamatsegély.

Az egyházmegye ajánlata 103500 korona tőkének megfelelő 5175 korona kamatsegély.

24. Olvastatott Beregszászy Ferenc szendrői lelkész kérvénye melyben az általa a szendrői ref. egyházközség részére készített párbéradó kulcs megerősítését s az építendő egyházi épületek tervrajzának és költségvetésének elfogadását kéri. Egyben betervezi, úgy az 1913. márc. 16-án kelt presbyteri, mint az 1913. ápril 13-án és május 7-én kelt közgyűlési jegyzőkönyveket és a tervbe vett új iskola és paplak építési tervrajzát és költségvetését.

Lelkész terjedelmes és jól megokolt felterjesztésében előadja, hogy sem a presbyterium, sem a közgyűlés nem fogadta el az ő általa az E. T. vonatkozó rendelkezéseinek megfelelő két kulcs közül (szemes élet vagy készpénz) egyiket sem, hanem csökö-

nyösen megmaradt az eddigi igazságtalan és törvénytelen párber adózási rendszer mellett, templomi székek után ohajtván kivetni az egyházi adót.

A tervbe vett építkezések megtételére azonban közgyűlés, úgy határozott, hogy felvesznek egy törlesztéses kölcsönt, ennek kamatát az egyházi földek haszonbéréből fedezik; ha pedig ez nem volna elég ezen kölcsön vett összeg kamatainak fedezésére abban az esetben a kamatot birtok arányában vetik ki az egyház tagjaira megjegyezvén, hogy a semmi vagyonnal bírók is tartoznak hozzájárulni bizonyos összeggel a kamatfizetéshez, mely összeg meghatározására közgyűlés presbyteriumot kéri fel. A magtári tőke érintetlenül megmarad az egyháznak, természetesen az egyház ennek kamatát mindig szabad tetszése szerint használhatja fel.

A felveendő 30000 korona amortizationális kölcsön törlesztésére 1800 koronára volna szükségük; így a már most is rendelkezésükre álló 2108 koronából 308 koronát tőkésíthetnének.

A halaszthatatlanná vált építkezés tervrajzának és költségvetésének megerősítése s a majdan kieszközlendő kölcsön jogügyletének lebonyolítása, szerződés megerősítése pedig elnökségre bizassék.

Közgyűlésünk az egyházi adóügy békés megoldásának megkísérlésére fölkeri elnökségét, hogy nevezett egyházban jelenjen meg: bölcs belátásának, gazdag tapasztalatának, egész tekintélyének latba vetésével odahatni méltóztassék, hogy az E. T. III. t.-c. 8—15. § rendelkezése szerint történjék ott is a belhivatalnokok fizetése.

Mivel a terv és költségvetés az állam építészeti hivatalnak még be sem mutattatott, mivel a felterjesztésben feltüntetett összegek célját nem ismeri közgyűlésünk, mely összegeknek kamatai az amortizationális kölcsön fedezésére felhasználhatók volnának: a kiküldendő elnökséget kérjük fel, hogy a kimutatott fedezetet bírálják felül s ha mindent rendben találnak: akkor az építkezésre vonatkozó összes iratokat jóváhagyó záradékkal is elláthatják.

A felülvizsgálathoz szükséges adatok beszerzésére: Benőcs Zsigmond egyházmegyei vil. aljegyzőt is föl-kérjük.

25. Olvastatott Osváth Zoltán ózdi missioi lelkész egyháza nevében beadott kérvénye, melyben arra kéri közgyűlésünket, hogy a csatolt iratok presbyteri és közgyűlési jkönyv építési terv és költségvetés alapján a paplak melléképületeinek felépítésére a paplak kibővítésére az engedélyt megadni méltóztassék, annyival inkább mert ez újabb teherrel nem sújtja az egyházközség tagjait.

Az 5789 kor. 86 fillérbe kerülő építkezés összegéből, már le kell vonni azon építési anyag értékét 1314 kor. 50 fillért, mit a Rimamurány vasmű részvénytársaság bocsátott ingyen az egyház rendelkezésére. A 4475 kor. 50 fillér pedig számításuk szerint kitelik a hivekre vetett rendes egyházi adóból 8--10 év alatt kivált, ha a 2500 korona kölcsönnel együtt olcsóbb kamatra vehetnek fel kölcsönt a főt. egyházkerülettől.

Közgyűlésünk a legmelegebb érzéssel erősíti meg a napról-napra erősödő missioi egyháznak, úgy az építkezésre, mint a kölcsönügyletre vonatkozó felterjesztéseit.

26. Csapó Lajos felsőnyárádi lelkész egyháza nevében és megbízásából betérjeszti az új iskola építésére vonatkozó presbyteri és közgyűlési határozatot, mely szerint az építkezés fedezésére szükséges 6600 koronát az egyházkerülettől veszi fel, minek visszafizetésére az egyház magát 3 év alatt kötelezi azon rendkívüli adóval, mely a hivekre kivettetik.

Közgyűlésünk a jegyzőkönyvben foglat határozatokat elfogadja, megerősíti.

27. Csapó János felsőnyárádi lelkész a dövényi leány-egyház nevében és megbízásából betérjeszti az új iskola építésére vonatkozó presbyteri és közgyűlési határozatot, mely szerint az építkezés szükségére való 7500 koronát az egyházkerülettől veszi fel, minek visszafizetésére az egyház magát 10 évre kötelezi, azon rendkívüli egyházi adóból, mely a hiveket E. T. értelmében kivettetik.

Közgyűlésünk a jtkönyvben foglalt határozatokat elfogadja, megerősíti

28. Olvastatott a berentei egyház előljáróságának kérvénye, melyben tekintettel arra, hogy az iskola építkezési terv és költségvetése közgyűlésünk által el nem fogadtatott, tekintettel arra, hogy a Szepessy Gyula örökösaitől a csatolt tervnél tanúsága szerint az építendő iskola céljaira a régi granariumot kapta, melyet azonban a haszonbérleti szerződés értelmében csak 1914. év végén lehet átadni; tekintettel arra, hogy a maga erejéből szegénysége miatt új iskolát építeni most az egyház nem képes: arra kéri közgyűlésünket, hogy hatnánk oda, hogy Borsodvármegye közigazgatási bizottsága új elemi iskolájának felépíttetésére 1915. szept. 1-ig engedélyt adni méltóztassék.

Közgyűlésünk a felhozott hathatós indokok figyelembe vételével kéri vármegyei közigazgatási bizottságot, hogy az új iskola felépítésének határidejét 1915. szept. 1-ig hosszabbítsa meg, a mikor is az új iskola fel fog építtetni s a tanítói hivatal részére, úgy az államsegélyt mint a tandíj összegét folyósíttatni kegyeskedjék.

29. Olvastatott a dédesi egyház előljáróságának kérvénye, melyben arra kéri közgyűlésünket, hogy az E. T. VI. t.-c. 8. §-ának megfelelő szerződést az állammal nem köthetett, mert az állam a más tulajdonában levő telekre nem épít. — Mindössze pótlólag azt vennék be, hogy az egyház az iskolát az államtól a befektetett építkezések visszatérítése ellenében bármikor visszaveheti. Ha kérelme egyháznak nem teljesíttetik: akkor kénytelenek visszafejlődni felekezeti iskolává, mely sok szegénységgel küzdő egyházakra, mind anyagi, mind szellemi művelődési szempontból nagyon káros lenne.

Közgyűlésünk az E. T. ide vonatkozó rendelkezése szerint kimondja, hogy az egyház az iskolai telket telekkönyvileg bekebelezhető örök haszonélvezeti joggal adja át az államnak. — Ha az állami iskola megszűnik: akkor az államnak haszonélvezeti joga is megszűnik és

az egyház a beruházások megtérítése nélkül, — ha pedig az egyház valamikor oly anyagi helyzetbe jut, hogy maga is tarthat fenn iskolát: akkor a beruházások visszatérítése mellett iskoláját, illetve iskoláit vissza is veheti.

A három példányban kiállított szerződés megerősítés végett a főt. egyházkerületi közgyűlésre tisztelettel fölterjesztetik.

30. Tárgyalás és megfontolás alá vétetett az egyes egyházközségek szükségleteinek összeírása tárgyában kibocsátott „kérdőívek“ kitöltése körül követendő eljárás.

Közgyűlés fontosnak és szükségesnek tartja a „kérdőívek“ kitöltésénél a körültekintő és egyöntetű eljárást. E célt tartva szem előtt elhatározza, hogy az esperesi hivatal útján kinyomatja s jelen határozatot tartalmazó jegyzőkönyvi pont kivonata kapcsán megküldeti az egyes egyházközségeknek azt a munkálatot, melyet a lelkész-értekezlet által e célból kiküldött bizottság készített és azt a vezércikk-tanulmányt, mely e kérdésről a Sárospataki Lapok f. évi augusztus 24-iki (34-ik) számában Kérészy Barna tiszánánai lelkész tollából megjelent. Felhívja egyuttal a közgyűlés az egyházközségek lelkészeit, hogy lelkiismeretes körültekintéssel használják fel és értékesítsék e segédeszközöket a kérdőívek kitöltésénél. Elhatároza végül az egyöntetű eljárás biztosítása érdekében, hogy az esperesi hivatalhoz beérkezendő kitöltött kérdőíveket egy bizottság vizsgálja felül s e bizottságba Svingor József elnöklete alatt kiküldi Barna Gyula, Elek József, Mólnár József és Szentmártoni Dániel lelkészeket.

31. Olvastatott Egyházkerületünk ez évi tavaszi közgyűlésének 8. jkvi pontja, melyben a rimaszombati tanár-képviselőre szavazatot nem adó damaki egyházközséggel szemben egyházmegyénk a szabályszerű eljárásra hivatik fel.

Közgyűlés felhívja és utasítja az egyházmegyei dékánt, hogy a damaki lelkésztől az egyházlátogatóság

utján szedje be a szabályszerű birságpénzt és juttassa illetékes helyére.

32. Olvastatott Egyházkerületünk ez évi tavaszi közgyűlésének 13. jkvi pontja, melyben Egyházmegyénk is jelentéstételre hivatik fel a vasárnapi és hétköznapi isteni tiszteletek egyházközségenkénti szokásos gyakorlása vagy nem gyakorlása s annak okai felől.

Közgyűlés az Egyházlátogatók részletes jelentései alapján megnyugvással és örömmel állapítja meg, hogy az egyes egyházközségekben úgy a hétköznapi, mint a vasárnapi és ünnepnap i isteni tiszteletek szorgalmasan megtartatnak s különösen az utóbbiak a hivek által is buzgón látogattatnak. Elhatározza, hogy Egyházkerületünknek ily értelemben tesz jelentést.

33. Olvastatott Egyházkerületünk ez évi tavaszi közgyűlésének 111. jkvi pontja, mely szerint az Egyházkerület az egyházközségi új vagyoneleltári nyomtatványok kitöltése, ellenőrzése és felügyelete tárgyában készített javaslatát egyházmegyénkhez hozzájárulás és véleményadás végett leteszi.

Közgyűlés helyesli és magáévá teszi azokat az irányító szempontokat és utasításokat, melyeket Egyházkerületünk javaslata az új vagyoneleltári nyomtatványok kitöltése, ellenőrzése és felügyelete tárgyában felölel, — miért is azokat követendőleg ajánlja a lelkészek és egyházlátogatók figyelmében s elhatározza, hogy azoknak az egyházlátogatóság utján már most érvényt óhajt szerezni.

34. Esperes jelenti, hogy Egyházmegyénk ez évi tavaszi közgyűlésének a sajoecsegi új lelkész beiktatására vonatkozó 11-ik s ugyszintén a volt lelkész özvegyének a kegyeleti évére vonatkozó 12-ik jkvi pontjaiban foglalt határozatok nem voltak végrehajthatók azért, mert az egyetemes Konvent 94—1913. számú határozata folytán egyházkerületünk is kötelezően kimondotta ez

évi tavaszi közgyűlésének 128. jkvi pontjába felvett határozata szerint, hogy a lelkészi özvegy kegyeleti idejére nézve újabb zsinati intézkedésig az 1890. évi 30. számú egyházkerületi közgyűlési határozatot érvényben tartja.

Tudomásul vétetik.

35. Esperes jelenti, hogy a tornaszentjakabi egyház 1911. évi őszi gyűlésünk 47. pontjában megállapított s ez évi tavaszi közgyűlésünk 27. sz. határozatával megsűrgetett kötelességét még mindig nem teljesítette.

Ez ügy további nyilvántartásban marad s az egyház látogatóság utasítatik, hogy ez ügyben erélyesen járjon el és eljárásának eredményéről a tavaszi közgyűlésnek tegyen jelentést.

36. Esperes jelenti, hogy a meszesi lelkész ez évi tavaszi közgyűlésünk 36. sz. határozatának eleget nem tett s a színéptési ügyben a tulajdonjogra és beruházási költségekre nézve egyházával kötendő írásbeli szerződést nem terjesztette be.

Közgyűlés utasítja a meszesi lelkészt és presbyteriumot, hogy tavaszi közgyűlésünk hivatkozott határozatának haladéktalanul tegyen eleget s egyben e kérdés rendezésére az egyház látogatóság figyelmét felhívja és jelentését a jövő tavaszi közgyűlésig bevárja.

37. Esperes jelenti, hogy a szilvásváradi egyház tavaszi egyházmegyei közgyűlésünk 57. sz. határozatához képest az építési vállalkozóval kötött szerződést az elnökséghez beterjesztette s arra esperes a megerősítési záradékot rávezette.

Tudomásul vétetik.

38. Egyházmegyénk ez évi tavaszi közgyűlésének 24. számú határozatából folyólag tárgyalatott: vajjon fentartassék-e továbbra is az egyházmegyei vándorgyűlések intézménye eddigi szokás szerint. vagy sem.

Közgyűlés körültekintő és minden irányu megfontolás után egyhangulag akként határozott, hogy a tavaszi Egyházmegyei közgyűléseket egy helyre állandósítja s azokat a jövőben állandóan a sajószentpéteri egyházközségben fogja megtartani, a mely egyházközség annak mindenkori befogadására elismerést érdemlő és nemes buzgósággal már régebben késznek nyilatkozott. Elhatározta egyidejűleg azt is, hogy Svingor József elnöklete alatt Elek József, Szentmártoni Dániel és Dr. Orbán Barna tagogból álló bizottságot küld ki annak a kérdésnek körültekintő és minden irányu tanulmányozása, megvilágítása és előkészítése céljából, hogy az ezuttal fentartott őszi vándorgyűlések továbbra is meghagyassanak-e, avagy keresztülvihető volna-e az őszi közgyűlés állandósítása is azon irányító szempont alapulvétele mellett, hogy a gyűlésttartó hely egyházközsége az állandó ottyüléséssel járó — eddigi szokás szerinti — megterheltektől a lehetőségig megkíméltessek. Utasítja közgyűlés a bizottságot, hogy e kérdésben véleményes javaslatát tavaszi közgyűlésünkhöz terjeszsze be.

39. Olvastatott Dávid József hangácsi lelkész egyháza nevében is beadott kérvénye, melyben a csatolt presbyteri és közgyűlési határozatok alapján arra kéri közgyűlésünket, illetve annak elnökségét, hogy a halaszthatatlanná vált tanitói lakás melléképületei kijavítására megkivántató összeg rendkívüli adóból fedeztessek; addig pedig visszafizetés kötelezettsége mellett használhasák fel a miskolci takarékpénztárban letett 900 korona orgona alapot.

Közgyűlésünk e kérelmet teljesíti; a később csatolandó rendkívüli egyházi adó kivetés megerősítését elnökségre ruházza; a 900 korona felvételére pedig — visszafizetés kötelezettsége mellett — engedélyt ad.

40. Az egyházlátogatói járások következőleg osztattak el:

A sajószentpéteri járásba kiküldettek: Bartha Mihály és E. Tóth József; a sajóvámosi járásba: Botos József

és Kun József; a vadnai járásba: Dávid József és társa; az edelényi járásba: Elek József és társa; a bánvölgyi járásba: Barna Gyula és Tussay János.

41. Bármely tárból segílyt kérnek: a hegymegi, mályinkai, szakácsii, ládbessenyoíi, abodi, dövényi, felsőnyárádi, martonyii, egyházak; Csapó János, Tussay János, Kerekes János, Somogyi János, Tóth János, Bárdos István, Lengyel Gyula, lelkészek. Kiss Gyula, tanító, idb. Tóth Menyhértné, ifj. özv. Tóth Menyhértné, Bodnár Istvánné, Reho Jánosné lelkész özvegyek, Demeter Borbála, Ujlaki Vilma lelkész árvák. Szécsényi Istvánné, Urbán Bálintné, Nagy Sándorné, Fodör Lajosné, Ferenczi Istvánné, Alacs Dánielné tanító özvegyek és RácZ Zsigmond.

Mindezen kérvények a segílyosztó bizottságnak elintézés végett kiadatnak.

42. Mindezen jegyzőkönyvi pontok felolvastatván,
meghitelesítették.

Ezen jegyzőkönyvi pontokat jegyezték:

Szuhay Benedek papi főjegyző: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 22, 23 24, 25, 26, 27, 28, 29, 39. pontokat.

Dr. Nagy Barna világi főjegyző: 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38. pontokat s az összes bírósági jegyzőkönyvet.

Szentmártoni Dániel papi aljegyző: 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 40, 41, 42. pontokat.

Bírósági ügyek.

I. Doktor Gyula sajkókazinci lelkész fegyelmi ügye.

JEGYZŐKÖNYV.

Felvétetett a Felsőborsodi Ref. Egyházmegye fegyelmi bíróságának Bánfalván, 1913. évi augusztus hó 27-én tartott ülésében.

Jelen voltak a bíróság részéről: Vadászy Pál esperes, mint egyházi, Ragályi Béla egyházmegyei gondnok, mint — tárgyalási vezető — világi elnök, Botos József, Bartha Mihály, Barna Gyula, Elek József egyházi, — Zsóry György, Dr. Orbán Barna, Bónis Aladár világi tanácsbírák, Szentmártoni Dániel egyházmegyei aljegyző, mint előadó, Dr. Nagy Barna világi főjegyző, mint jegyzőkönyvvezető.

Felek részéről: Dr. Ambrus István ügyész, mint a vád hivatalbóli képviselője, Kuttor Lajos gondnok és presbytertársai, mint panaszosok és Doktor Gyula sajkókazinci lelkész, mint panaszlott.

Tárgy: Doktor Gyula sajkókazinci lelkész fegyelmi ügye.

Elnök az ülést megnyitja s az ügy megjelölése után a jelenlevő bírósági tagokhoz és a felekhez intézett törvényszerű felhívására adott nyilatkozatok alapján megállapítja, hogy a jelenlevő bírák ellen sem hivatalból figyelembe veendő érdekeltségi eset fenn nem forog, sem a felek részéről érdekeltségi kifogás nem emeltetett, miért is — a bírák kellő számban lévén jelen — a bíróságot szabályszerűen megalakultnak jelenti ki. Ezek után a bíróság elnöke constatálja, hogy a felek és tanúk szabályszerűen megidézettek s hogy törvényszerű felhívásra a felek részéről a bíróság illetékessége ellen kifogás nem tétetett. Elrendeli az ügy érdemleges tárgyalását, mire előadó ismertette az ügy állását.

Kuttor Lajos sajkókazinci egyházgondnok és társai f. évi április hó 15-iki keletü beadványukban panaszt emeltek az egyházmegyei elnökségnél lelkészük ellen s a panasz, illetve vádpontok alapján kérték ellene a fegyelmi eljárás elrendelését, állítván: 1. hogy a lelkész szabálytalan eljárásai által feldulja a presby-

terium és az egyház békéjét. 2. hogy az 1912. évi 2003 korona 53 fillér adócsökkentési segélyt a lelkész maga vette fel, figyelemztetés dacára magánál tartotta, maga kezelte, kiadásokra felhasználta s végül az egyházigondnoki számadásokban önkényesen és helytelenül számolta el. 3. hogy az adócsökkentési segélyből 355 korona fizetési hátrálékát önhatalmulag vonta le s a gondnok által már egyház pénztára javára beszedett 144 korona 05 fillér fizetési hátrálékot is a maga részére követelte ki a gondnoktól jogosulatlanul, egyik másik egyháztagra a már lerótt párbéradót újból is behajtás alá mutatta ki s így kétszeresen követelte rajtuk. 4. hogy az 1913. évi adócsökkentési segélyt szabályellenesen szintén maga a lelkész akarta a gondnoktól követelt nyugtára felvenni és magánál tartva kezelni, a midőn pedig a gondnok a nyugta aláírását megtagadta, azt kicsapással fenyegette. 5. hogy a presbyteri gyűlések határozatait egyidejűleg nem jegyzőkönyvezette, hanem csak utólag s akkor a hozott határozattól eltérőleg. A midőn pedig f. évi április hó 13-án ily eset kifogásolása miatt a presbyteriummal nézeteltérése támadt, indulatos szóváltások után a presbyteriumi gyűlést otthagya s távozóban odakint a presbyteriummal vonatkozásban „kupaktanács“-féle kifejezést használt. 6. hogy az egyház tulajdonát képező 430 korona lelkészi faalapot jogosulatlanul magánál tartja.

Egyházi elnök 339/1913. számú felhívása folytán panaszlott lelkész az E. T. V. t.-c. 61. §-a értelmében a vádpontokra következőkben tette meg igazoló nyilatkozatát:

A panaszpontok általában és együttesen tárgytalanok, mert mindezek a panaszosok által is aláírt és elfogadott gondnoki számadásokban — már végérvényesen elintéztettek. Egyébként: 1. igaz, hogy a lelkész és presbyterium között nincs meg e kívánatos egyetértés. Ennek azonban a presbyterium ügghöz nem értő, nyughatatlan és lelkésze iránt bizalmatlankodó magatartása az oka. 2. az 1912. évi 2003 korona 53 fillér adócsökkentési segélyt kézhezvette ugyan, azt a gondnoknak csak azért nem adta át, mert gondnok a felhívása dacára vonakodott azt az egyház pénztárába elhelyezni, azt magán lakásán magánál akarta tartani. Igaz, hogy e segélyösszezből teljesített szükséges egyházi kiadásokat, ámde ezek a gondnoki számadásokban a bevételek és kiadások

között pontosan — presbyterium, egyházlátogatóság és egyházmegyei számvevőszék által helyeselve és megrősítve — már elszámoltattak. 3. a múlt évi november 1-én 574 korona 05 fillér lelkészi fizetési hátralékot mutatott ki a gondnoknak behajtás végett. A gondnok által erre beszedett 144 korona 05 fillér jogsultán őt illette, a maradvány 430 koronából 75 koronát a behajthatatlan, törölt és téves fizetési hátralékokra önként engedett el, — míg az ennek utánna még mutatkozó 355 korona hátralékot felvette ugyan, az adócsökkentési alapból, ámde ez az eljárása jogos volt s az 1912. július hó 21-iki presbyteri ülés határozatán alapult. Lehet, hogy egyházi tartozásukat már lerótt egyes egyháztagnak véletlen tévedésből a hátralékosok között behajtásra újból kimutattak, ámde senki kétszeresen nem fizetett. Az önként leírt 75 korona egyébként az ily természetű tévedések fedezésére is szolgált. 4. Az 1913. évi adócsökkentési segély felvétele körül közte és a gondnok között a körül támadt a nézeteltérés, hogy a gondnok a szükséges hivatalos nyugta aláírását megtagadta s azt csakis a pénz közvetlen felvétele ellenében volt hajlandó megtenni. Lelkész viszont azt akarta biztosítani, hogy a felvett összeg ne a gondnoknál tartassék, hanem az egyház ládájában, illetve pénzszekrényében helyeztessék el. Gondnokot erre tanuk előtt ismételten is felhívta és figyelmeztette. A pénzt végre is a gondnok vette fel a hivatalos nyugtára és szabálytalanul magánál is tartotta. 5. A törvény nem írja elő kötelezően, hogy a presbyteri gyűlés jegyzőkönyvei ugyanazon ülésben szövegeztessenek meg; az utólag felvett jegyzőkönyvek meg kiküldöttek által hitelesítettek. A f. évi április 13-iki presbyteri gyűlést az robantotta szét, hogy Czövek István új presbyter — a tárgysorozaton kívül — évekkel ezelőtt keletkezett presbyteri és közgyűlési hiteles határozatok megsemmisítését követelte, — azt állítván, hogy ezekre vonatkozólag az előző presbyteri ülésről felvett jegyzőkönyv a valóságnak nem felel meg. Az indulatos támadás nyomán, az izgatott hangulatban lehetetlenné vált a méltó és komoly tanácskozás, miért is elnöklő lelkész a gyűlést felosztatva — távozott. Kint a folyosón és udvaron méltatlankodott, ugyan a presbyterium illetlen viselkedése fölött és — emlékezete szerint — a kupaktanács kitévelt nem s talán a zsidvásár kifejezést használhatta.

6. A 430 korona faalap használata a lelkészt illeti, — éppen úgy, mint a tanítói faalap használata a tanítót. Ezt egyik is, másik is úgy gyakorolja, hogy a kamatjövedelem szedése helyett a tőkét tartja magánál és azt használja — szabályszerű kötelezvény ellenében.

Az ügyiratok elnökség által az ügyésznek adattak ki vélemény és indítványtétel végett. Ügyész az E. T. V. t.-c. 34. §. 1., 2. pontja alapján a fenforogni látszó fegyelmi vétségek miatt fegyelmi eljárás megindítását és azt indítványozta, hogy az ügyállás felderítése céljából vizsgálat rendeltessék el s egyben vállalta a vád hivatalbóli képviselőt.

Elnökség ez indítvány folytán 339/1913. számú végzésével fegyelmi eljárást és vizsgálatot rendelt el s annak a helyszínén leendő foganatosítására Dávid József egyházi és Bárczay László világi tanácsbírákat küldötte ki. Vizsgálóbiztosok a vizsgálatot f. évi július hó 7-én a helyszínén szabályszerűen megejtették s a felvett jegyzőkönyv bemutatása mellett az eredményről az elnökségnek jelentést tettek.

A vizsgálat során s annak adataiból megállapítást nyert: 1. hogy presbyterium és lelkész kölcsönösen egymást okozták a békétlen állapotokért, melyeknek tárgyi forrása az adóalapon való berendezkedés körül támadt zavarokban és félreértésekben található fel. 2. hogy az 1912. évi adócsökkentési segélyt a lelkész vette ugyan fél s magánál tartva abból gondnok helyett szükséges kiadásokat is teljesített, — de mindezekről az 1912. évi gondnoki számadásban pontosan el is számolt s azt panaszos presbyterek is helyeselve elfogadták és aláírták. Így bár a pénz kezelés nem volt szabályszerű — abból az egyházra semminemű kár nem hármlott. 3. hogy a gondnoktól felvett 144 korona 05 fillér behajtott fizetési hátralék jogosan a lelkészt illette, a 355 korona fizetési hátralékot pedig lelkész előző presbyteri és közgyűlési határozat alapján az adócsökkentési segélyből jogosultan vette fel s mindezek a gondnoki számadásban szabályszerűen elszámoltattak. Az egyházi tartozásokat már egyszer lerótt s 36 korona 30 fillér erejéig újból kimutatott hátralékosok nyilván elnézésből lehettek kimutatva, — de kár senkire nem hármlott, mert kétszer senki sem fizetett. 4. hogy az 1913. évi adócsökkentési segélyről a hi-

vatalos nyugta kiállítását gondnok tényleg megtagadta s csakis a pénznek kezeihez való szolgáltatása ellenében akarta aláírni s végre is gondnok vette kézhez a pénzt s nem a lelkész. 5. Arra, hogy a presbyteriumi jegyzőkönyvek szabálytalanul vezetnének, igazolásul panaszosok csupán az 1913. évi március 16-iki presbyteri gyűlés jegyzőkönyvének 7-ik pontjára mutattak rá, — állítván, hogy e pontban foglalt tárgy felett a presbyterium akkor csak tanácskozott, de nem határozott. Lelkész meggyőződése szerint azonban az izgatott hangu tanácskozás eredménye a régi határozatok fentartása lett. A gyűlésből hitelesítők is küldettek ki. Az április 13-iki gyűlésben Czövek István — tárgysorozaton kívül — ennek a kifogásolt határozatnak megsemmisítését követelte. Az izgatott hangulatra s a gyűlés felosztatására ez adta az okot. 6. A lelkési fapénzalap, mint tőke haszna a lelkészt illeti; kötelezvény mellet ezt régi idő óta tartja magánál. A presbyterium most is kifogásolja, a kötelezvényt, mert nincs jótállókkal ellátva szabályszerűen, amennyiben csupán a lelkész neje szerepel rajta jótállóként.

Vizsgálóbiztosok megállapítják, hogy az egyházpénze akkor már e célt szolgáló pénz- (Wertheim) szekrényben van elhelyezve.

Az ügyállás ismertetése után a bíróság foganatosította a panaszlott lelkész által beadványában kihallgatni kért Gööz Ferenc és Nagy János tanítók tanukénti kihallgatását az 5-ik vádpontra vonatkozólag.

Gööz Ferenc vallja, hogy a panaszosok által említett márc. 16-iki presbyteri gyűlésben, melyben izgatott hangu tanácskozás folyt — jelen volt ugyan, de a gyűlés berekesztése előtt távozott. Az április 13-iki gyűlésben Czövek István presbyter fellépése idézte fel a történeteket.

Nagy János II-od tanító hasonlóan vall az ápril 13-iki ülésre vonatkozólag, — míg a március 16-iki presbyteri gyűlésre nézvé előadja, hogy annak jegyzőkönyvét ő vette fel, de annak 7-ik pontját a lelkész diktandója után, mert az erős és heves vitából — kellő tárgyismeret nélkül — nem tudta magának a tanácskozás eredményét leszűrni. Különben a jegyzőkönyv hitelesítésére két presbyter küldetett ki; ezek egyike a jegyzőkönyvet hitelesítő aláírásával el is látta, míg a másik presbyter többszöri hívásra sem jelent meg a hitelesítés végett, mondván, hogy ugy sincs az

a jegyzőkönyv jól felvéve, — bár nevezett hitelesítő a jegyzőkönyvet nem is látta.

Felek a tanuk megesketését nem kívánták, az mellőztetett.

Elnök felhivja a feleket nyilatkozataik és esetleges újabb bizonyítékaik előterjesztésére.

Ügyész e felhívás folytán előterjeszti, hogy a vizsgálattal és újabb tanuvallomásokkal kiegészített ügyállásból azt látja, hogy ha némi szabályszerűtlen eljárás constatálható is de fegyelmileg megtorlandó cselekvések, avagy mulasztások lelkesz terhére nem forognak fenn, miért is a vád hivatalbóli képviselétől eláll.

Elnök az ügyészi védelejtés után nyilatkozatra hívja fel a megjelent panaszosokat, hogy átveszik-e vagy sem a vád képviselét s kívánják-e a további eljárás folytatását.

A panaszosok nevében Kuttor Lajos volt gondnok kijelenti, hogy nem kívánják az elejtett vádat átvenni és az eljárást tovább folytatni, mert ők is az egyház békéjét és nyugalmaát óhatják.

Elnök erre a bizonyító eljárást befejezettnek nyilvánítja, a tárgyalást berekeszti s a bíróság zárt ülésben folytatott tanácskozás után meghozta a nyílt ülésben kihirdetett következő

v é g z é s t:

Az egyházmegyei fegyelmi bíróság Doktor Gyula sajkakazinci lelkesz ellen az E. T. V. t.-c. 34 §-ának 1., 2. pontja alapján folytatott fegyelmi ügyben az eljárást megszünteti s az eljárási költségek megállapítását mellőzi.

M e r t:

Törvényes vád hiányában az eljárást megszüntetni s eljárási költség felszámítása hiányában annak megállapítását mellőzni kellett.

Felek a kihirdetett végzésben mindannyian megnyugodtak s az ellen jogorvoslatot senki sem jelentett be.

K. m. f.

VADÁSZY PÁL s. k.
esperes, egyházi elnök.

RAGÁLYI BÉLA s. k.
e. m. gondnok, világi elnök.

Dr. NAGY BARNA s. k.
világi főjegyző, mint jkvvezető.

II. Soltész Kálmán szendrői tanító több rendbeli követelési ügye az egyházon.

JEGYZŐKÖNYV.

Felvétetett a Felsőborsodi Ref. Egyházmegye közigazgatási bíróságának Bánfalván 1913. évi augusztus hó 27-én tartott ülésében.

Jelen vannak: Vadászy Pál esperes, mint egyházi, Ragályi Béla egyházmegyei gondnok, mint — tárgyalást vezető — világi elnök, Botos József, Bartha Mihály, Barna Gyula (előadó) egyházi, — Zsóry György, Dr. Orbán Barna, Bónis Aladár világi tanácsbírák. Dr. Ambrus István ügyész, Dr. Nagy Barna világi főjegyző, mint jegyzőkönyvvezető.

A felek részéről — nem jelent meg senki.

Tárgy: Soltész Kálmán szendrői tanító panasza és felebbezése a szendrői egyház ellen — a rá állítólag jogosulatlanul rótt s tőle fizetéséből levonás útján beszedett állami, egyházi adó és toronyépítési költséghez történt hozzájárulás visszatérítése tárgyában.

Elnök az ülést megnyitja s az ügy megjelölése után a jelenlévő bírósági tagokhoz intézett törvényszerű felhívására adott nyilatkozatok alapján megállapítja, hogy a jelenlévő bírák ellen hivatalból figyelembe veendő érdekeltségi eset fenn nem forog, miért is — a bírák kellő számban lévén jelen — a bíróságot szabályszerűen megalakultnak jelenti ki. Ezek után pedig a bíróság elnöke constatálja, hogy a felek szabályszerűen megidézettek, de meg nem jelentek. Elrendeli az ügy érdemleges tárgyalását, mire előadó ismertette az ügy állását:

Soltész Kálmán szendrői tanító 1912. év január havában az espereshez s ez uton egyházmegyénkhez intézett beadványában azt panaszolta, hogy a szendrői egyház lelkésze a gondnok által — földadó, párbér, toronyépítési költség és ablakkár megtérítés címén — boszúból és jogosulatlanul vonatott le, illetve tartatott vissza fizetéséből 176 korona 57 fillért; — Ugyanis: 1. földadót tanítói díjlevele szerint nem köteles fizetni, mert ez nem szól róla. 2. az egyház elzülött magtárába jogosulatlanul fizettettek vele két

köből gabonát, mint alapot, mert sem ezt, sem évenkénti párbért fizetni nem tartozik. 3. a toronyépítés költségeihez állami adó arányában való hozzájárulásra jogosan nem kötelezhető. 4. a ki-tört iskola ablakok helyreállítási költségét viselni nem tartozik. Kérte ezek alapján, hogy a szendrői egyház az előző címen tőle beszedett 176 kor. 17 fillér megtérítésére köteleztessék.

Ezzel a panasszal, illetve felebbezési beadvánnyal 1912. évi tavaszi egyházmegyei közgyűlésünk foglalkozott s azt egészében el, illetve visszautasította, megállapítván az egyház látogatóság és a szendrői egyházban megjelent esperesi kiküldött — Szentmártoni Dániel lelkész — hivatalos jelentéseiből, hogy az állami adók egy részét Szendrőben régi idő óta a belhivatalnokok tartoznak fizetni. Különben pedig a beadványt, mint felebbezést a törvényes felebbezési határidő elmulasztása miatt egyéb részében visszautasította.

Soltész Kálmán egyházmegyei közgyűlésünk ezen határozata ellen Egyházkerületünkhöz felebbezett, mely az ügyet — a panaszos közbevetett külön felterjesztésével együtt — az 1912. évi tavaszi rendes közgyűlésében vette felülvizsgálat alá s akként határozott, hogy Soltész Kálmán panasziratát és mellékleteit egyházmegyénkhez visszateszi s utóbbit felhívja, hogy a panaszos adófizetési kötelezettségét megállapító régi szokást, valamint az általa becsatolt díjlevél ezidőszerint érvényes tartalmát s nemkülönben a jogorvoslattel való élés határidejének elmulasztását kellően megvilágító vizsgálat alá vegye — s aztán hozzon újabb határozatot, — érdemileg mérlegelvén a tanító által lelkésze ellen emelt boszu-vádat is.

Egyházmegyénk 1912. évi őszi közgyűlésében az ügyet érdemileg el nem bírálhatta, mert az ügyiratok egyházkerületünktől kellő időben le nem érkeztek, — miért is Egyházkerületünk 1912. évi őszi közgyűlésében 43. sz. jkvi pont alatt újból felhívta egyházmegyénket, hogy az évi tavaszi Egyházkerületi közgyűlésünk 187. sz. határozatában felsorolt észrevételek figyelembevételével hozzon e tárgyban újabb határozatot.

Egyházmegyei elnökségünk ez előzmények után az E. T. V. t.-c. 15. §-ának a) pontja alapján — figyelemmel a 33. §. 5. és 12. pontjaira — a jelen ügyet közigazgatási birói ultra tartozónak

ismerte fel s mint ilyen tette további intézkedés tárgyává és a panasziratot nyilatkozattétel végett leadta a szendrői egyház presbyteriumához. A presbyterium a kérdéssel 1913. ápril 6-án tartott ülésében foglalkozott s határozatban állapította meg, hogy: 1. a tanítói földek után kivetett állami adó 2/3 részét tagosítás óta — jogszokás szerint — mindig a javadalmas tanító, — 1/3 részét pedig mindig az egyház fizette. Ez az egyházi számadásokból nyilván kitűnik. A tanítói államsegély az adólevonás figyelembevételével állapított meg a vonatkozó okmány („Jelentő-iv“) tanusítása szerint. 2. Az E. T. III. t.-c. 8. §-a szerint törvényes a tanítóra történt párbérkivetés, lévén az is és a kifogásolt két köből gabona is egyházi adó. 3. A tanító földek után fennállván a 2/3 arányu állami adófizetési kötelezettség, — a toronyépítési költséghez adóarányban kivett hozzájárulás viselésére panaszos helyesen köteleztetett. 4. A gondjaira bizott iskolai vagyoneért és felszerelésért első sorban a tanító lévén felelős, — a bennük okozott nem véltlen kárért első sorban a tanító felelős az egyházzal szemben.

E presbyteriumi nyilatkozattételnek és panaszos 1913. ápril 9-iki arra vonatkozó észrevételeinek beérkezte után az elnökség 575/1913. számú végzéssel az ügyállás felderítése céljából helyszini vizsgálatot rendelt el s annak megejtésével Elek József egyházi tanácsbirót bizta meg, ki azt 1913. július 27-én a helyszínén tényleg foganatosította s annak eredményéről felvett vizsgálati jegyzőkönyvet az esperesi hivatalhoz be is terjesztette.

Vizsgálóbiztos a vizsgálati jegyzőkönyvben constatálta, hogy panaszos és felebbező tanító sem az írásbeli, sem a gondnok útján történt külön szóbeli idézésre a vizsgálatnál meg nem jelent.

Megállapította továbbá, hogy: 1. a szendrői egyházban élő és kötelező jogszokás, hogy a tagosítás előtti tanítói földekért az egyház, — a tagosításkor kiosztott tanítói földekért pedig a javadalmas tanító fizeti az állami adót és annak törvényes járulékait, — mely jogszokás aztán az élő gyakorlatban akként valósult meg, hogy a tanítói földek után járó összes állami adókat és törvényes járulékait 1/3 részben az egyház, 2/3-ad részben pedig a mindenkori javadalmas tanító viselte és fizette. Ezt bizonyítják az 1885. óta vizsgálóbiztos által átvizsgált egyházi számadások; ezt bizo-

nyitja az ügyiratokhoz másolatban becsatolt adókönyvek által igazolt az a tény, hogy panaszos tanító is 1899. óta — alkalmaztatása kezdetétől fogva — kötelezettsége világos tudatában állandóan és személyesen fizette a tanítói földek után kivetett állami adót és törvényes járulékait s e fizetést csak akkor hagyta abba, a mikor a pontatlan adófizetés miatt az állami adók fizetéséből végrehajtás letiltás folytán, a gondnok által fizettettek be helyette az illetékes helyre. Tulajdonképen ez adóletiltás folytán való fizetéslevonás adta az impulsust a panaszkodásra, bár fentiek szerint a tanító földek után való állami adófizetés kötelezettségét a a díjlevél tényleges tartalmához tartozónak kell tekinteni, noha ez az élő kötelezettség a szószegény díjlevélből — nyilván elnézés folytán — ki is maradt. 2. Megállapította, hogy panaszos tanítóra a párbérkivetése az E. T. III. t.-c. 8. §-a alapján történt és pedig 1907. augusztus 1-től kezdődőleg s hogy a panasz tárgyat képező két köből gabona is nem magtári alap, hanem utólagosan beszédett párbér hátrálék volt. Megállapítja, hogy a párbér kivetés mindenkor nyilvánosan, törvényszerű előzetes templomi közhírtétel és meghívás után a presbyteri ülésben történt, melyről panaszos tanítónak már hivatali állásánál fogva is mulhatatlanul tudomással kellett birnia, ámde a kivetés és általa tényleg eszközölt párbér fizetés ellen panaszos kifogással és törvényszerű jogorvoslattal soha nem élt a most elbírálás alatt álló ügyesetet megelőző időben. 3. Megállapítja, hogy a toronyépítés költségeire kivetett rendkívüli egyházi adó kulcsa az volt, hogy az egyes adóköteles egyháztagok személyi adó címén 10 koronát, vagyoni adó címén pedig az 1910. évi állami adók 40%-át fizetik. A tanítói hivatal (panaszos) terhére kirótt állami adóalap 53 korona 64 fillért tesz ki az összes állami adónemekben; ennek 40%-a 21 korona 60 fillér s így a rárótt összes rendkívüli egyházi adó — 10 korona személyadóval együtt — 31 korona 60 fillért tenne ki. A vagyoni adókivetésénél az a tévedés történt, hogy az egész s nem a $\frac{2}{3}$ rész állami adó után rovatott ki a 40% 21 kor. 60 fillér összegben, miért is ennek $\frac{1}{3}$ -ad része: 7 kor. 20 fillér összegben panaszosnak jogosan visszatérítendő. Az egyház presbyterium e tévedés helyrehozására készségét nyilvánítja. Megállapította továbbá a vonatkozó iratok alapján, hogy a rendkívüli

egyházi adó kivetése 1911. július 2-án történt. A kivetés közszemlére volt kitéve — előzetes templomi közhirrététel után — 1911. július 9-től 25-ig s hitelesítve lett az Esperes által 1911. augusztus 25-én. Panaszos a kivetés ellen sem a presbyterium, sem az egyházmegyei közgyűlés előtt jogorvoslással nem élt az E. T. III. t.-c. 19. §-ában fenntartott törvényes időben, — sőt azon túl sem, egészen a jelen elbírálás tárgyát képező panasz beadásáig (1912. január hó).

Vizsgálóbiztos a gondnoki számadások felülvizsgálata alapján tényként állapította meg, hogy a panasz tárgyát képező 176 korona 57 fillér panaszos fizetéséből a gondnok által tényleg visszatartott s ez az összeg a gondnoki számadásban — a bevételi és kiadási tételekben pontosan elszámoltatott különböző jogosult címeken s a vizsgálati jegyzőkönyvben foglalt részletezés szerint. De e felülvizsgálattal kapcsolatban constatáltatott az is, hogy az előző 7 kor. 20 fillért is beleértve panaszos javára 17 korona 98 fillér helytelenül beszédett s így visszatérítendő összeg mutatkozik.

A szendrői egyház presbyteriuma a vizsgálóbiztos útján azon kérelmet terjeszti a bíróság elé, hogy panaszos az esperesi kiküldött részére az egyház pénztárából két ízben 16 korona összegben kifizetett eljárási költség visszatérítésére köteleztessék.

Miután a felek részéről senki sem volt jelen, elnök e bizonyítási eljárást befejezettnek nyilvánítja, a tárgyalást berekeszti és zárt ülésben tartott tanácskozás után nyílt ülésben kihirdeti a bíróság egyhangulag hozott következő

i t é l e t é t:

Az egyházmegyei közigazgatási bíróság a panasznak részben helyt ad és végrehajtás terhével arra kötelezi a szendrői egyházat, hogy a Soltész Kálmán tanítótól fizetéséből eszközölt levonás útján beszédett 176 korona 17 fillérből a helytelenül beszédett 17 kor. 98 fillért 15 nap alatt térítse vissza; e marasztalási összeget meghaladó részében a panaszt elutasítja. Ugyiszintén elutasítja a szendrői egyházat azon kérelmével, hogy panaszos az egyház által már előlegezett 16 korona eljárási költség visszatérítésére köteleztessék.

I n d o k o k :

A vizsgálat során kiderített ügyállásból az egyházmegyei bíróság azt állapította meg, hogy a szendrői egyházközségben élő és kötelező jogszokást képez, hogy a behivatalnokok — s így a panaszos tanító is — sajátjából kötelesek fizetni a javadalmas földek után előírt állami adók és törvényes járulékaik 2/3-ad részét, míg 1/3-ad részét az egyház fizeti. Az 1885. óta átvizsgált egyházi számadások adataiból s a presbyterium egybehangzó előadásából, — nemkülönbén magának a panaszos tanítónak alkalmaztatása idejétől folyton tartó adófizetési ténykedéseiből azt a kötelező erővel bíró jogszokást felismerni s annak értelmében a panaszos tanító földadó fizetési kötelezettségét, mint a díjlevél tényleges és élő tartalmát — megállapítani kellett. Fennállván tanító terhére a 2/3-ad arányu földadó fizetési kötelezettség, — a toronyépítési költségekhez — a kivetési kulcsként elfogadott 1910. évi állami adóalap arányában — a megfelelő hozzájárulásra, nemkülönbén az általa szintén panaszolt évi párbérfizetésre az E. T. III. t.-c. 8. és 16. §§-nak rendelkezései értelmében helyesen jogosan köteleztetett. Az iskola ablakokban előállott nem vértlen károkért első sorban való anyagi felelősségét helyesen állapította meg a presbyterium. Mindezekre nézve tehát a panasz elutasítandó volt és pedig: a rendes és rendkívüli egyházi adókivetés és fizetés ellen emelt panaszok még különösen azért is, mert ezekre nézve e III. t.-c. 19. §-ában előírt jogorvoslati határidőt a panaszos nyilván elmulasztotta s ezuttal csupán az V. t.-c. 33. §-ának 5. pontjára tekintettel s a díjlevél magyarázattal egybefüggésükben bíraltattak el érdemileg az egyházmegyei bíróság által.

Miután azonban panaszos tanító fizetéséből a kiküldött vizsgálóbiztos revideálása szerint — az egyházgondnoki számadásokból megállapíthatólag — állami és rendkívüli egyházi adó címén 17 kor. 98 fillért tevő helytelen levonás történt az egyház által: ennek visszatérítésére az egyházat kötelezni kellett; — és miután e részében a panasz alapos volt: nem volt kötelezhető a panaszos a szendrői egyház részére visszatéríteni kért 16 korona eljárás költség megfizetésére.

Mindezek alapján a rendelkező rész szerint kellett itélni.

Felek közül senki sem jelenvén meg, — a hozott ítélet velük írásban közöltetik.

K. m. f.

VADÁSZY PÁL s. k.
esperes, egyházi elnök.

RAGÁLYI BÉLA s. k.
e. m. gondnok, világi elnök.

Dr. NAGY BARNA s. k.
világi főjegyző, mint jkvvezető.

III. A nekézseni templomi szék ügy.

JEGYZŐKÖNYV.

Felvéttetett a Felsőborsodi Ref. Egyházmegye közigazgatási bíróságának Bánfalván 1913. évi augusztus hó 27-én tartott ülésében.

Jelen vannak: Vadászy Pál esperes, mint egyházi, Ragályi Béla egyházmegyei gondnok, mint — tárgyalást vezető — világi elnök, Botos József (előadó), Bartha Mihály, Barna Gyula egyházi, — Zsóry György, Dr. Orbán Barna, Bónis Aladár világi tanácsbírák. Dr. Ambrus István ügyész, Dr. Nagy Barna világi főjegyző, mint jegyzőkönyvvezető.

Felek részéről megjelentek: Tóth János gondnok, Balogh Benjamin, Tóth Lajos, Kis Tóth Lajos, Dédesi István és Tamás Mihály presbyterek. A panaszosok illetve felebbezők részéről nem jelent meg senki. Jelen van még Rozgonyi László lelkész.

Tárgy: Négyessy Miklós és testvérei, — továbbá Szabó András és testvérek panasza, illetve felebbezése a nekézseni egyház presbyteriumának és közgyűlésének a templomi székek új rendezése tárgyában hozott határozatai ellen.

Elnök az ülést megnyitja s az ügy megjelölése után a jelenlévő bírósági tagokhoz és felekhez intézett törvényszerű felhívására adott nyilatkozatok alapján megállapítja, hogy a jelenlévő bírák ellen sem hivatalból figyelembe veendő érdekeltségi eset

fenn nem forog, sem a megjelent felek részéről érdekeltségi kifogás nem emeltetett, miért is — a bírák kellő számban lévén jelen — a bíróságot szabályszerűen megalakultnak jelenti ki. Ezek után a bíróság elnöke constatálja, hogy felek szabályszerűen megidézettek s hogy törvényszerű felhívásra a megjelent felek részéről a bíróság illetékessége ellen kifogás nem tétetett. Elrendeli az ügy érdemleges tárgyalását, mire előadó a következőkben ismertette az ügy állását:

A nekézseni egyház presbyteriuma 1912. évi június 2-án e tárgyban tartott rendkívüli gyűlésében kimondotta, hogy a templom és torony külső-belső kijavíttatása s újra fedetése halaszthatatlanul szükséges. Elhatározta, hogy az egyházközség közgyűlésének erre javaslatot tesz azzal, hogy egyidejűleg a templomi székek kijavíttatása és a székjogok újra rendezése is vitessék keresztül, — még pedig akként, hogy a javítási munkálatok költségei az árverésre bocsátandó templomi székekért, illetve székjogokért befolyó vételárból fedeztessenek. Kifejezésre juttatta azonban azon nézetét is, hogy az árverés által a régi presbyteri székek ne érintessenek s hogy a régi jogog is tiszteletben tartassanak, ha a régi székjogosok viselik az újabb terheket is.

Az egyházközségi közgyűlés 1912. június 1-én, 1912. június 16-án és 1913. január 26-án tartott üléseiben ismételve foglalkozott a presbyterium javaslatával, illetve határozatával s azt érdemben elfogadva, azzal a változtatással és kiegészítéssel erősítette meg és tette közgyűlési határozattá, hogy: templom székek elárvereztetését nem engedi meg; a székjogok újra rendezését az árverés kizárásával hajtja végre; a székjogok rendezésénél a régi jogokat tiszteletben tartja, e mellett azonban a renoválási költségekhez való hozzájárulás arányát és mértékét is irányadóul veszi, miután a költségeket rendkívüli egyházi adó kivetéséből óhajtja fedezni.

E határozatok az említett közgyűlésekben mindannyiszor egyhangulag hozattak s azok ellen senki felebbezéssel nem élt.

Az első — 1912. június 9-iki — közgyűlési határozat meghozatala után — 1912. június 15-én — Négyessy Miklós és Jolán nekézseni lakosok — ott nem lakó testvéreik, mint a „Négyessy család“ nevében is — beadványt intéztek a presbyteriumhoz,

kinyilatkoztatván, hogy mindannyian, tehát a külbirtokos testvérek is, a belbirtokosra alkalmazandó kivetési kulcs szerint készek vagyoni adó arányban a renováltatási költségekhez hozzájárulni, a minthogy mindenféle egyházi és iskolai terhekhez a multben is hozzájárultak — mert a régi családi székükhöz való székjogot maguk számára jövőben is fentartani akarják s már előre is kérik, hogy e joguk háborítlan használata a Négyessy család részére a szekrendezésnél megtartassék és biztosittassék.

A renoválási munkálatok befejezése után e templomi székek és székjogok újra rendezését a presbyterium és egy vele működő „székosztó bizottság“ vette munkálatba s e célra egy tervezetet (5. számú ügyirat) dolgoztak ki, melyet egyhangulag elfogadásra ajánlottak a közgyűlésnek a tervezetet aláíró bizottsági tagok és presbyterek. E tervezet 1913. évi március 21-én lett a közgyűlésben kihirdetve azzal, hogy a meg nem elégedő egyháztagok az ellen felebbezéssel élhetnek.

A szék rendezési tervezet és az azt megerősítő presbyteri és közgyűlési határozat ellen Négyessy Miklós és testvérei a Négyessy család nevében, — Szabó András és testvérei pedig a Szabó család nevében — különböző helyeken beadott — felebbezéssel éltek egyházmegyei közgyűlésünkön.

Négyessy Miklós és testvérei azért tartják sérelmesnek a szekrendezést, mert annak keresztülvitelénél sem régi jogaik, sem az újabb terhekhez való hozzájárulásuk nem méltányoltatott, a mennyiben régi és ugyis kevés befogadó képességű családi székeikbe idegen új székjogosok rendeltettek be, — úgy a férfiak, mint az asszonyok székébe. Családi székük volt ugyan a jobboldali I. férfi és női szék s a baloldali II. férfi és női szék s most az új szekrendezés folytán az I. férfi székbe a jobboldalon Tóth János egyházgondnok, — a baloldali II. férfi székbe Balogh Benjamin, Tamás Mihály és Rigó Lajos; — a jobboldali I. női székbe pedig Tóth János egyházgondnok neje, — a II. baloldaliba meg Tamás Mihályné, Rigó Lajosné és Berzy Istvánné rendeltettek be, mi által régi székjoguk és családi székük kizárólagos használatában megháborítottak és azoktól megfosztattak.

Szabó András, Márton és Zsigmond (Szabó család) pedig azért éltek a szekrendezés ellen együttes felebbezéssel, mert a

nők során lévő régi 1-ső széküket, melybe őket egyházmegyei bíróságunk az 1907. évben erősítette be, — Balog Benjamin lebontatta, illetve mert a régi első szék helyére közköltségen egy új szék építtetett, a melybe a székredezés folytán Balog Benjáminé, Tóth Lajosné és Kis Tóth Lajosné családja rendeltetett be, mi által a szabó család a 2-ik széksorba szorult.

Miután az ügy természete szükségessé tette, de meg a felebező felek is kérték, az egyházmegyei elnökség az ügyállás helyszini megvizsgálása és felderítése végett Svingor József egyházmegyei tanácsbíró-t küldötte ki vizsgálóbiztosul 207/1913. számú elnöki végzéssel. Vizsgálóbiztos a vizsgálatot 1913. ápril 11-én foganatosította s annak eredményéről felvett vizsgálati jegyzőkönyvet az elnökséghez beterjesztette.

A vizsgálat során a Négyessy család nevében Négyessy Miklós fentartotta a panaszt, illetve felebbezést a székredezés ellen, ismételten előadván, hogy a jobb és baloldali I., II. férfi szék, — továbbá a jobb és baloldali I., II. női szék ki nem mutatható régi időtől fogva s kimutathatólag legalább is 1848. óta családi székük volt, kizárólagosan használták s így akarják ezután is, annál is inkább, mert a közgyűlés három ízben is, — hangsúlyozottan mondotta ki, hogy a régi jogokat tiszteletben tartja, ha a régi jogosok az új építési költségekhez is megfelelő arányban hozzájárulnak. Már pedig a Négyessy család, úgy személyi, mint vagyoni adóban tetemesen járult hozzá az új költségekhez, állván a legtöbbet fizetők között a harmadik helyen 642 korona 46 fillér összeggel.

A Szabó család nevében Szabó András és társai a vizsgálóbiztos előtt is fentartották és ismételték panaszukat s hivatkoztak elődeik áldozatkészségére s arra, hogy az egyik templomi harangot a Szabó család elődei öntették.

Vizsgálóbiztos felhívására a presbyterium tagjai előadták, hogy a székredezési jegyzőkönyvet a közreműködő presbyterek és bizottsági tagok egyhangulag fogadták el, hogy a Négyessy családot régi székéből a jogosultak behelyezése által nem szorítják ki, mert annak ezidőszerint csak egy férfi és két nő tagja lakik Nekézsenben, míg a többiek helybeli birtokosok ugyan, de nem laknak helyben. Különben is a Négyessy család eddigi

templomszékét nem használta kizárólagosan, „családi széket“, hanem az mint „urak széke“ a mindenkori nekézseni uri családok (Miskolczy, Kerepssy, Négyessy stb.) közös használatára állott s jelenleg Császárné Péter Vilma urnő is abba jár. Az igaz, hogy a régi jogok tiszteletben tartása elhatározottat, de kimondatott az is, hogy e mellett a székredezésnél az új építkezési költségekhez való hozzájárulás mértéke is irányító szempontul vétetik s a presbyterium ezeket tartotta szem előtt s egyébként is elvi álláspontul vallja, hogy kizárólagos székjogot senkinek sem hajlandó biztosítani.

A Szabó család panaszára Balogh Benjamin és a presbyterium előadták, hogy a Szabó család régi I. széke meghagyatott, csupán az történt, hogy a székredezés folytán a női soron két új szék építettett s ezek közül egyik a Szabó család régi I. széke elé helyeztetett a székosztó bizottság és a presbyterium intézkedése folytán. Azt elismerik, hogy az egyik templomi harangot a Szabó család elődei öntették.

A vizsgálóbiztos ezek után megállapítja, hogy a templomban a régi székek helyükön hagyva javítottak ki s ujonnan csupán két női szék építettett és egy új karzat 35 éven aluli házas férfiak részére. Megállapítja kivetési lajstrom alapján, hogy az új építési költségekhez Balogh Benjamin 798 korona 40 fillérrel, Császár Péter Vilma urnő 646 korona 58 fillérrel, a Négyessy testvérek együttesen 642 korona 46 fillérrel, Tóth János gondnok 512 korona 10 fillérrel, Tóth Lajosné 442 korona 35 fillérrel, Szabó András 87 korona 45 fillérrel, Szabó Márton 157 korona 78 fillérrel, Szabó Zsigmond 99 korona 47 fillérrel járultak.

Az ügyállás ismertetése után elnök felhívja a megjelent feleket nyilatkozataik és esetleges bizonyítékaik előterjesztésére.

Tóth János gondnok és Balogh Benjamin kéri az egyház nyugalma érdekében a székredezési tervet megerősítést s hozzájuk intézett kérdésekre előadják, hogy a Négyessy, illetve uri szék egyenként három-négy személyt képes ülőhelyre befogadni, továbbá, hogy a templom szűk arra, hogy a szükséghez képest kellő számú új székek lennének elhelyezhetők.

Felebbezők nem jelenvén meg, e nyilatkozatokra észrevételt nem tehetek.

Ezután az elnök a bizonyítási eljárást befejezettnek nyilvánítja és zárt ülésben tartott tanácskozás után nyílt ülésben kihirdeti a bíróság egyhangulag hozott következő

i t é l e t é t:

Az egyházmegyei közigazgatási bíróság a felebbezéseket elutasítja és a presbyteriumi és közgyűlési határozattal elfogadott templomszék rendezést jóváhagyja és megerősíti, — a felebbező feleket pedig a felmerült és 30 koronában megállapított eljárási költség viselésére és 15 nap alatti megfizetésére egyetemlegesen s végrehajtás terhével kötelezi.

I n d o k o k:

Az egyházmegyei közigazgatási bíróság a felderített tényátlásból azt látta beigazoltnak, hogy a Négyessy család által kizárólagos családi székeknek vitatott templomi székek nem birtak a helyes és igazi értelemben vett „családi székek“ jogi természetével, — hanem e székek, mint „uri székek“ állottak a mindenkori nekézseni uri családok közös használatára. Miután pedig az uri családok Nekézsenben számban megfogytak s a Négyessy családnak is csak egy férfi tagja lakik ez időszerint ottan s így csak ez gyakorolja székjogát: Tóth János gondnok családja ugyszintén a többi családok erre tekintettel rendeltettek be az új székrendezés folytán az „uri székekbe“ a Négyessy család tagjaival közös székjoggal. Ekként a Négyessy család meghagyatott az uri családokkal régen közösen használt székjoga gyakorlatában s maga az a körülmény, hogy ezt az új székrendezés folytán ujonnan jogositott társaival fogja a jövőben közösen gyakorolhatni, — a Négyessy család régi székjogának terjedelmét nem korlátozza s az székjogrendezés rájuk nézve jogfosztással nem jár s nincs ellentétben a régi jogok tiszteletben tartását hangoztató közgyűlési határozatok szellemével.

A Szabó család felebbezése is elutasítandó volt. A vizsgálat során ugyanis megállapítást nyert, hogy két új szék építettett a nők részére. Ezek közül egyik a Szabó család 1-ső női széke elébe helyeztetett el és ebbe az új székrendezés folytán Balogh Benjaminszék és társai rendeltettek, — míg a Szabó család meg-

hagyatott abban a székben, a melybe egyházmegye közgyűlésünk az 1907. évben régi székjogának elismerésével beerősítette. Az a tény, hogy e régen 1-ső szék most az új szék elébe helyezése által számszerint sorban másodikká lett, — a Szabó családra jogfosztást szintén nem eredményez, mert régi széke és régi székjoga s annak gyakorlata ez által érintve nem lett, — az új székek felállításának és elhelyezésének joga pedig a presbyterium és közgyűlés intézkedési körébe, illetve hatáskörébe tartozik.

Figyelembe véve mindezek mellett a presbyterium által előadott s felebbezők által meg nem cáfolt azt a körülményt, hogy a nekézseni templom belseje szűk arra, hogy a székhiány új székek építésével és elhelyezésével szüntettessék meg, — továbbá arra is, hogy az új jogositottak mindenike tekintélyes arányban járul hozzá az új építési költségekhez, — a presbyterium és közgyűlés által elfogadott székrendezést az egyházmegyei bíróságnak megerősíteni s a felebbezések elutasításával a rendelkező rész szerint ítélni kellett.

Az eljárási költségekben való marasztalás a sikertelen felebbezés következménye.

A kihirdetett ítéletben Tóth János gondnok és presbytertársai, ugyis mint az egyház képviselői — megnyugodtak. Felebbezők nem lévén jelen, velük az ítélet írásban közöltetik.

K. m. f.

VADÁSZY PÁL s. k.
esperes, egyházi elnök.

RAGÁLYI BÉLA s. k.
e. m. gondnok, világi elnök.

Dr. NAGY BARNA s. k.
világi főjegyző, mint jkvvezető.

IV. Lesko László berentei lelkész termény értékelési ügye.

JEGYZŐKÖNYV.

Felvétetett a Felsőborsodi Ref. Egyházmegye közigazgatási bíróságának Bánfalván 1913. évi augusztus hó 27-én tartott ülésében.

Jelen vannak: Vadászy Pál esperes, mint egyházi, Ragályi Béla egyházmegyei gondnok, mint — tárgyalást vezető — világi

elnök, Botos József, Bartha Mihály, Barna Gyula, Elek József egyházi, — Zsóry György, Dr. Orbán Barna, Bónis Aladár világi tanácsbírák. Szentmártoni Dániel egyházmegyei aljegyző, mint előadó. Dr. Ambrus István ügyész, Dr. Nagy Barna világ főjegyző, mint jegyzőkönyvvezető.

A felek részéről Lesko László berentei lelkész képviselőjében Király Péter berentei h. lelkész mint igazolt meghatalmazott és Köntös József gondnok.

Tárgy: Lesko László berentei lelkésznek a berentei egyházközség elleni vitás rozspárbér megváltási ügye.

Elnök az ülést megnyitja s az ügy megjelölése után a jelenlévő birósági tagokhoz és felekhez intézett törvényszerű felhívására adott nyilatkozatok alapján megállapítja, hogy a jelenlévő bírák ellen sem hivatalból figyelembe veendő érdekeltégi eset fenn nem forog, sem a felek részéről érdekeltégi kifogás nem emeltetett, miért is — a bírák kellő számban lévén jelen — a biróságot szabályszerűen megalakultnak jelenti ki. Ezek után a biróság elnöke constatálja, hogy felek szabályszerűen megidézettek s hogy törvényszerű felhívásra a felek részéről a biróság illetékessége ellen kifogás nem tétetett. Elrendeli az ügy érdemleges tárgyalását, mire előadó a következőkben ismerteti az ügy állását:

Lesko László berentei lelkész tavaszi egyházmegyei közgyűlésünk előtt felebbezési beadványában panaszolta, hogy az egyháztól charta szerint neki járó 30 köből rozs pénzértékre váltása tárgyában a berentei egyház presbyteriuma 1912. július 26-án tartott ülésében akként határozott, hogy a párbér rozsjárandóságot literenkint a konventi normálkölségvetés szerinti 9 filléres értékben váltja meg és szolgáltatja ki a lelkész részére. Ezt a peresbyteriumi határozatot a berentei egyház 1912. augusztus 4-én tartott közgyűlésében változatlanul jóváhagyta és megerősítette, minek folytán a rozs párbérjárandóságot az egyháztagnak tényleg 9 filléres értékelés szerinti akarják kiszolgáltatni. Panaszló lelkész e sérelmes határozatok megsemmisítését és azt kérte, hogy a charta szerint rozs részére 1912. évtől vagy természetben, vagy piaci ár szerinti pénzértékben szolgáltatassék ki és

hogy az egyház előljárósága útján — erre utasítsassék, illetve köteleztessék.

Tavaszi egyházmegyei közgyűlésünk ez ügyet közigazgatási bírósági eljárásra tartozónak ismerte fel s mint ilyett további szabályszerű intézkedés végett az elnökséghez tette át.

Egyházi elnök — a jó békét keresvén lelkész és egyháza között — a bírói eljárás folyamatba tétele előtt békés megegyezésre hívta fel panaszlót és panaszlottakat. A jó szándék meddő marad mert a berentei egyház e felhívás után 1913. évi július 13-án tartott presbyteri gyűlésében és 1913. július 27-én tartott közgyűlésében régebbi határozatait mereven fentartotta s így ez ügyben az egyházmegyei bíróság döntése vált szükségessé.

Elnök felhívta a feleket nyilatkozataik s esetleges bizonyítékaik előterjesztésére.

Király Péter h. lelkész mint Lesko László meghatalmazottja előadja, hogy a berentei egyháztagek az 1908. évben 12 fillérrel, 1909. évben 12 fillérrel, 1910. évben 12 fillérrel, 1911. évben 10-9 fillérrel váltották meg a rozspárbért literenkint. Kijelenti továbbá a lelkész megbízásából, hogy jelen panaszát csak az 1913. évtől őt megillető rozsjárandóságokra tartja fenn s ez irányban kéri az egyházmegyei bíróság döntését.

Köntös József gondnok h. lelkész előterjesztései ellen észrevételt nem tesz, de kéri, hogy a panasz elutasításával presbyteriumi és közgyűlési határozatok tartassanak meg hatályukban.

Feleknek egyéb előadni valójuk nem lévén, elnök a bizonyítási eljárást befejezettnek nyilvánítja, a tárgyalást berekeszti és zárt ülésben hozott tanácskozás után nyílt ülésben kihirdeti a bíróság egyhangulag hozott következő

i t é l e t é t :

Az egyházmegyei közigazgatási bíróság a berentei egyház presbyteriumának 1912. évi július 28-án és 1913. évi július 13-án — továbbá a berentei egyház közgyűlésének 1912. évi augusztus 4-én és 1913. évi július 27-én hozott — a párbérrozs pénzbeli értékelését tárgyazó — határozatait megsemmisíti s megállapítja, hogy a lelkészt charta szerint megillető rozs vagy természetben szolgáltatandó ki, vagy egyezség szerinti, illetve folyó árban vál-

tandó meg. A literenkinti megváltási árat ezuttal 12 fillérben állapítja meg s utasítja az egyház előljáróságát, hogy a lelkész részére a rozspárbért a f. évtől kezdve az ítélet rendelkezései szerint szolgáltatassa ki.

I n d o k o k :

A Konvent 1909. évi október hó 30-án tartott ülésében kimondotta, hogy az egyházmegyei adósegély bizottságok által megállapított normálkötségvetés s ebben a literenkénti 9 filléres rozsertékelés is — kizárólag a segélykérő egyház rendes szükségleteinek megállapítására szolgál s a belhivatalnokok díjleveleit mint két oldalú szerződést — nem érinti, következőleg a díjlevelek alkalmazásánál a normálkötségvetés tételei sem az illető egyházközséggel, sem az illető javadalmassal szemben nem kötelezők a termény és szolgálmányok értékelése tekintetében sem. E kérdés körül támadt hasonló vitás esetekben a konventi elvi állásfoglalás értelmében és szellemében alakult ki az egyházmegyei és egyházkerületi állandó bírósági gyakorlat. A berentei egyház presbyteriuma és közgyűlése tehát ez élő és kötelező szabályokkal szembehelyezkedve hozta meg határozatait, miért is azok mint a lelkész jogos érdekeit sértők — e részben megsemmisítendőek voltak. Miután pedig felek között a megváltási árra nézve egyezség létre nem jött, — az e körüli eshetőleges villongásnak elejét veendő — a literenkénti árat megállapítani kellett. A 12 fillér egységár (közlönként 15 korona) a piaci árnak és az előző évi igazolt fizetési szokásoknak megfelel. Miután panaszos úgy kérte: a jelen ítélet a f. 1913. év január 1-től bír a párbérrozs kiszolgáltatása kérdésében irányító és kötelező joghatálylyal s az 1912. évre nincs visszamenőleges hatálya. Mindezek alapján a rendelkező rész szerint kellett itélni.

Jelen ítélet a felek előtt élőszóval kihirdettetett s abban a felek megnyugodtak.

K. m. f.

VADÁSZY PÁL s. k.
esperes, egyházi elnök.

RAGÁLYI BÉLA s. k.
e. m. gondnok, világi elnök.

Dr. NAGY BARNÁ s. k.
világi főjegyző, mint jkvezető.

LELKÉSZÉRTEKEZLETI JEGYZŐKÖNYV.

Felvéte t e t t Edelényben 1913. augusztus hó 12-én a felsőborsodi ref. egyházmegye lelkészi értekezletén.

Jelen vannak:

Dávid József elnökle te alatt Balogh István, Barna Gyula, Bartha Mihály, Batta József, Botos József, Csiky Zoltán, Demeter Bertalan, Elek József, Farkas József, Horváth János, Kazay Géza, Kovács Béla, Lengyel Gyula, Lenkey Gyula, Molnár József, Nagy Barna, Nagy Ferenc, Pataky János, Pataky Sándor, Somogyi János, Szentmártoni Dániel, Tóth József, Tussay János rendes, — Halász Sándor, Király Péter, Sólyom, Ferenc, Svingor Jenő, Szepessy Pál segédlelkészek s aluliro t t ugy is mint jegyző.

Elmaradásukat igazolták:

Bálint János, Bodolay Miklós, Beregszászy Ferenc, Cseh József, Dakó Lajos, Doktor Gyula, Körössy István, Kun József, Lesko László, Molnár Sámuel, Szuhay Benedek, Vadászy Pál, Varga Imre, Hubay Mihály, Svingor József, Bárdos István, Csiky József, Kerekes János, Osváth Zoltán, Némedy József, Rozgonyi László, Séra Lajos, Nagy Lajos.

Nem igazolták:

Almássy Lajos, Csapó János.

1. Éneklés és Lenkey Gyula ifju lelkésztársunk szivből fakadt, buzgó imádkozása után elnök megnyitó beszédében reá mutat a folyton terjedő socialis eszmék hóditásaira, azok, ugy ártalmas, mint hasznos oldalára, felhiván értekezletünk tagjait, hogy ami káros van a socialismusban az ellen teljes erővel küzdeni, ami pedig jó, annak diadalra jutását előmozdítani törekedjenek. A megjelent tagokat szívélyesen üdvözölvén, a gyűlést megnyitja.

Értekezletünk a szép, mélyenjáró gondolatokkal telített megnyitó beszédért jegyzőkönyvi köszönetét nyilvánva-

nitja s felkéri elnök urat, hogy beszédét az egyházi lapokban is közölni sziveskedjék.

2. Olvastatott Demeter Bertalan alelnök levele, melyben soknemű elfoglaltságára való hivatkozással alelnöki állásáról visszavonhatatlanul lemond.

Értekezletünk Demeter Bertalan ismételt lemondását végre elfogadja s eddigi buzgó működéséért hálás köszönetét nyilvánítja.

3. Az így megüresedett alelnöki állásra

egyhangulag Szentmártoni Dániel választatott meg, kit értekezletünk nevében eddigi buzgó munkálkodása alapján elnökségünk jó reménységgel üdvözölt s erősített be hivatalába.

4. A pályakérdéseket kitűző bizottságban a b. e. Csizmadia Jenő elhunytával egy hely megüresedvén,

a bizottságba Szentmártoni Dániel alelnök választatott.

5. Szentmártoni Dániel jelentést tesz néh. Szabó József irodalmi hagyatékáról, hogy a mű kiadatásának immár semmi akadályja nincs, miután a 200-ig még hiányzó mintegy 90 előfizetési díjat a gyászoló család hajlandó fedezni, hogy néh. lelkészársunk siremléke mielőbb fölállítható legyen.

Értekezletünk a jelentést örömmel véve tudomásul, előadót a további intézkedéssel megbizva, felkérve őt, hogy az emlékkő felállítása idejének előzetes közhírré tétele mellett rövid emlékbeszédet is tartani sziveskedjék.

6. Pataky János felolvassa a Bodolay Miklós, Hubay Mihály és Pataky János tagokból álló bizottság birálati előterjesztését a szabadon választott tárgyú egyházi beszéd című pályatételre érkezett két pályamunkáról, mely szerint az „Amilyen a munka olyan a jutalma“ című mint elhibázott s eredeti gondolatokban

szükölködő kezdetleges beszéd a jutalomra méltatlan, ellenben az „Irgalmasság“ című, melynek szerkezete, beosztása érthető, világos, hangja egészen szónoki, bibliai idézetekkel fűszerezve, nem tökéletes remekmű ugyan, de előbbi társának minden tekintetben felette áll s így a pályadíj szerzője részére kiadható.

Értekezletünk a 20 korona pályadíjjal az „Irgalmasság“ című beszédet jutalmazza, melynek szerzője a jelzés levél szerint Lengyel Gyula, a bíráló bizottságnak pedig köszönetét nyilvánítja.

7. Az 1848. évi XX. t.-c. végrehajtása tárgyában kiadott „Kérdő-iv“ és a „Vagyonleltár“ kitöltése körüli eszmecsere után

a főbb irányelvek és utmutatások összefoglalására Molnár József, Szentmártoni Dániel és Barna Gyula tagokból álló bizottságot küld ki értekezletünk, kérve őket, hogy munkálatukat mielőbb juttassák el lelkészársainkhoz felhasználás végett.

8. Lengyel Gyula felolvasást tart. „Rólunk — magunknak“ — címmel.

A szép, élvezetes, tartalmas felolvasásért köszönetet mond értekezletünk s magáévá teszi elnök indítványát: „Lelkeszi értekezletünk bár osztozik felolvasónak felolvasása keretében kifejtett a lelkészek javadalmazására vonatkozó véleményében, mindazonáltal, mivel úgy a lelkeszi fizetés rendezés ügyét, mint az 1848. évi XX. t.-c. végrehajtásának szorgalmazását az Orle vette kezébe, e tárgyban újabb mozgalmat indítani nem kíván“.

9. Olvastatott Botos József indítványa, mely szerint kéressék fel az egyh. megyei közgyűlés az egyh. megyei lelkeszi özvegy-árvatár alapszabályainak oly módon való megváltoztatására, hogy annak alapján az esetleg nyugdíjba menő kebelbeli lelkészek gyám-tárunkból épen úgy, mint az özvegyek és árvák, évi segélyben részesüljenek.

Értekezletünk az indítványt elfogadva felterjeszti az egyházmegyére azzal a kikötéssel azonban, hogy csak azok a nyugdíjasok legyenek segélyezhetők, akik vagy végkielégítéssel, vagy nem teljes nyugdíjjal vonulnak nyugalmába.

10. Molnár József előterjeszti s részletesen megindokolja következő indítványát:

Molnár József sajovelezi lelkésztársunk felhívja a lelkészértekezlet figyelmét az 1913. évi tavaszi egyházmegyei gyűlés jkvének 17. sz. pontjában olvasható számvevőszéki előterjesztésre, mely olyan kijelentéseket tartalmaz, miknek sohasem volna szabad feledésbe merülniök. Nevezetesen, — az akkori körülmények alapos mérlegelése után, az egyh. megyei tisztviselők tisztelet díjainak szerény mértékben való emelését javasolván, — ezeket mondja számvevőszék: „Az egyh. megyei tisztségek kiválólag nobeli officium jellegűek s ilyeneknek is kell maradniok, mihez képest az egyh. megyei tisztviselők tisztelet díja iránti javaslatát oly összegekben concretizálta, hogy azok a tisztségek nobile officium jellegüket el nem veszthetik, e javadalmazások elnyerése valaki ambícióját aligha serkentheti“.

Kijelenti továbbá az akkori számvevőszék, hogy javaslatát azért lássa időszerűnek, mert „az egyh. m. tisztujítás küszöbén van, így az egyházmegyei tisztséget viselő s ezen javaslat által érinthető tagjai elfogulatlanul és saját érdekeik dédelgetése nélkül járulhattak e javaslatához“. Végül azt is mondja ezen számvevőszéki előterjesztés, hogy „a dékáni szerfölött felszaporodott munka, mely már nem a régi pátriarkhális, hanem valóságos szakképzettséget, pénzügyi szerű munkálkodást igényel, egy ember által alig is végezhető s ezenfelül nagy anyagi felelősséggel terheli a dékánt“.

Előadja nevezett lelkésztársunk továbbá, hogy a fenti javaslat alapján 600 koronára emeltetett a dékán tisztelet díjja. Majd pedig az 1908. évi őszi gyűlés jkve 26. pontja szerint, — az új államsegély folyósítása után, — újabb 300 koronával emeltetett az. Ugyanakkor az orsz. lelkészi nyugdíj és közalap kezelőnek évi 300 kor. tisztelet díj állapított meg, általában az akkori körül-

mények szerint az új államsegély méltányosan osztatott fel, részeseitvén abból a többek között az egyes egyházakat is per 20 kor. és a költségvetések előadóit 50—50 kor.-val s ez a felosztás az egyh. ker. által is tudomásul vétetett.

Felemlíti ezek után, hogy tudomása szerint az így megállapított 900 kor. tisztelet díjon felül, a kezelése alatt levő idegen tőkék után 1% kezelési díjat is kap a dékán, a mely idegen tőkék összege az 1903. évi 71505 kor.-val szemben most az 1913. évi tavaszi gyűlés jkve szerint 184066 kor. tesz.

Továbbá előadja, hogy az 1910. évi őszi gyűlés 40. sz. jkvi pontja szerint beszünttetett az egyházak közigazgatási segélye, (10—20 kor.) a költségvetések előadóinak (minthogy ilyenek is léteznek) megszavazott 50—50 kor. pedig tudomása szerint nem is folyósított. Ellenben felemeltetett a nyugdíj és közalap kezelő tisztelet díja újabb 250 kor.-val, így ezen állás tisztelet díja most 550 kor. A folyó évi tavaszi gyűlés jkve szerint a pénzkezelő kezén az orsz. papi özv. árvatárból jövő segélypénzzel együtt 25000 kor. fordult meg; így tehát ennek több mint 2%-át kapja tisztelet díjul, holott más egyházmegyékben ezen állással járó munka sokkal kisebb összeggel van díjazva.

Mindezek után azon meggyőződésének ad kifejezést, hogy ha a jegyzőkönyvek tanúsága szerint folytonosan szaporodó idegen tőkék után járó 1% kezelési díj továbbra is a mindenkori dékán javára fordítatik, akkor olyan tekintélyes összeggel lesz ez állás honorálva, mely — szerinte — már átlépi a „nobile officium jelleg” határát. Vajjon nem volna-e tehát már itt az ideje annak, hogy egy tekintélyes fix összeg állapíttassék meg dékáni tisztelet díjul az 1% kezelési díjból akként felmaradó összeget pedig egyházmegyénk lelkészi gyámegyleti tőkéjének erősítésére fordítanók?! Ezek okból beterjeszti következő indítványát:

Mondja ki a lelkész értekezlet:

1-ször. A folyamatban levő általános tisztujtással egyidejűleg szükségesnek tartja az összes tiszteletbeli állások tisztelet díjainak újabb és korszerű rendezését. E végből felkéri az egyh. m. számvevőszéket, hogy vegye számba az egyházmegye rendelkezése alatt levő

összes tőkék jövedelmét, régebb és újabb állam segílyt, az idegen tőkék 1%-os kezelési díját stb. s tegyen javaslatot azoknak célszerű felosztásáról. Ezen felosztásnál lelkészi értekezlet szem előtt kívánja tartani főként lelkészi gyámoldának erősítését és a díjazandó állások „nobile officium“ jellegét.

2-szor. Tegye megfontolás tárgyává a számvevőszék, hogy az örvendetesen szaporodó egyh. m. tőke pénzek kezelése továbbra is egy kézben maradjon-e, vagy pedig kétfelé osztassék?

Tájékozásul kívánja megjegyezni lelkészértekezlet, hogy továbbra is egy kézben való kezelés esetén elegendő dékáni tisztelet díjnak tart 1500 korb, nyugdíj és közalap kezelőnek 250 korb, — a szokott ellátási költségeken kívül. Továbbá részesíteni kívánja az újabb államsegélyből az egyes egyházakat 10—20 kor., valamint az egyházlátogató tanácsbírákat is, — a gondnoki számadások felülvizsgálása s annak a számvevőszéken való referálásáért, — 50—50 kor. erejéig.

3-szor. Ha talán az őszi egyh. m. gyűlésig hátralevő idő rövidege miatt ezen ügyet nem lehetne közmegnyugvásra elintézni, halasztassék el a fizetési állások (dékán és nyugdíjkezelő) betöltése a jövő tavaszi egyh. m. gyűlésre, addig pedig a mostani tisztviselők — az eddigi díjazásért — viseljék tisztségüket.

Lelkészértekezletünk ezen fontos közérdeket szolgálni kívánó előterjesztésben foglaltakat valóban megfontolónak és a változott viszonyokhoz képest meg is valószínűsítandónak tartja ugyan, azonban mivel a számvevőszékkel a lelkészi értekezlet nem rendelkezhetik, sem pedig az egyházmegye útján az hamarosan össze nem hívható, a beadott s általunk is helyeselt indítványt azzal a tiszteletteljes kéréssel terjesztjük fel a Nagytiszt. egyh. m. közgyűlésre, hogy az abban foglaltakat szokot bölcseséggel megfontolván, lehetőleg közmegnyugvásra méltóztassék azt elintézni, különösen pedig az indítvány 3-ik pontja szerint első sorban a felett méltóztassék határozni,

hogy a dékáni és nyugdíjkezelői tisztség betöltése a jövő tavaszi egyh. m. közgyűlésre halasztassék-e vagy nem ?

11. Pataky János felolvasást tart az 1908. évi XLI. t.-c. és az egyházak címmel s indítványozza, hogy miután az új végrehajtási novella az egyházi adók behajtása elé súlyos korlátokat állít s ilyen formán az egyházakat anyagi károsodás elé állítja, keressék fel egyházi hatóságaink útján az egyetemes Konvent: kísérelné meg az említett törvénycikk oly módon való megváltását, hogy annak korlátja az egyházi adók végrehajtásánál töltessék.

Értekezletünk az alapos tanulmányra valló felolvasásért elismerését és köszönetét nyilvánítja, az indítványt elfogadva felterjeszti a nagytiszteletű egyházmegyei közgyűléshez.

12. Több tárgy nem lévén,
elnök az ülést berekeszti.

K. m. f.

DÁVID JÓZSEF
ért. elnök.

BARTHA GYULA
ért. jegyző.

A jegyzőkönyv rövid tartalma.

1. A közgyűlés megnyitása.
2. Esperesi jelentés felolvastatik.
3. Távollevők igazolása.
4. Szavazatbontó biz. jkönyvek felolvastatnak s a tisztikar 10 évre megalakul.
5. Svingor József papi tbiró lemondása. Új szavazás elrendelése.
6. Ifj. Szathmáry K. Pál t. b. vil. jegyzővé választatik.
7. Bátky Béla s.-ivánkai tanító beerősítése.
8. Kultusz miniszter leirata a nekézseni tanító ügyében.
9. Lelkészerterkezleti jegyzőkönyv felolvastatik.
10. Felsőborsodi ref. tanító egyesület. ig. válaszmányának jkönyve felolvastatik s 4 indítvány elfogadása.
11. 50 éves tanító egyesületi jubelium jkönyvének kinyomatása.
12. Tanügyi jelentés felolvastatik. A biz. jegyzőkönyvben foglalt indítványok megerősítést nyernek.
13. A tanácsbírói szakaszok elosztása. Bizottságok megválasztása.
14. Papi főjegyző indítványa a korpótlékok után fizetendő fentartói díj törlése tárgyában.
15. Kerületi képviselők kiküldetnek.
16. Építkezési szabályrendelet életbeléptetése.
17. Egyházlátogatók utasítása a presbyteri jkönyvek átnézése iránt.
18. A sajkókazai egyház ingatlanáról való szerződés felterjesztetik.
19. Radostyáni egyház kérelme építkezés elhalasztása ügyében.
20. Bodolay Miklós nagyvisnyói lelkész panasz kérvénye felolvastatik. Előjáróság ellen a fegyelmi megindittatik.
21. Bálint János varbói tanító kérvénye tandíj kárpótlási ügyben felolvastatik.
22. Kálvin szövetség felhívása felolvastatik.
23. Közalapból és egytetemes adóalapból adandó tőkekamat segélykérvények elbírálása.
24. Beregszászy Ferenc szendrői lelkész kérvénye egyházadó és építkezés tárgyában felolvastatik. Elnökség kiküldése.
25. Ózdi missiói egyház kérelme építkezési ügyben megadatik.
26. Felsőnyárádi iskola építési ügyében az iratok megerősítettnek.
27. Dövényi új iskola építésére engedély adatik.
28. Berente halasztást kér és nyer új iskolája felépítésére.

29. Dédesi állami iskolai építési szerződés felterjesztetik.
30. Kérdő-ívek felőli intézkedés.
31. Szavazatot nem adott egyház megbírságolása.
32. Felterjesztés a hétköznapi és vasárnapi istenitiszteletek megtartása érdekében.
33. A vagyon leltár felőli intézkedés.
34. A sajóecsegi lelkészné kegyeleti éve.
35. Tornaszentjakabi egyház befelelésre utasítatik.
36. A meszesi szin ügye egyházlátogatóságra bizatik.
37. A szilvásváradi egyház szerződése jóváhagyatott elnökileg.
38. Vándorgyűlések beszüntetése.
39. Hangács iskolája melléképületeinek felépítésére rendkívüli adót kivethet.
40. Az egyházlátogatói járások elosztása.
41. Segélykérők kérvényei bizottsághoz utasítatnak.
42. Jegyzőkönyv hitelesítése.

Bírósági ügyek.

- I. Doktor Gyula sajókazinci lelkész fegyelmi ügye.
- II. Soltész Kálmán szendrői tanító több rendbeli követelési ügye az egyházon.
- III. A nekézseni templomi szék ügy.
- IV. Lesko László berentei lelkész termény értékelési ügye.

Függelék.

Lelkészerőkezletli jegyzőkönyv.

